

La det blomstre

- mestring og vekst gjennom kreativ utfoldelse

KVALITETSPLAN FOR LIER KULTURSKOLE 2023-2027

Innhold

1. INNLEDNING	3
Lovforankring	3
Internasjonale og nasjonale føringer	4
Kommunale føringer	5
Historikk.....	6
2. ORGANISERING OG ØKONOMI.....	6
3. VISJON, FORMÅL OG MÅL	8
4. GRUNNLEGGENDE PRINSIPPER	16
5. KVALITET I KULTURSKOLEN	19
6. LOKAL LÆREPLAN	26
7. KUNNSKAPSGRUNNLAG	30
8. SATSNINGSOMRÅDER FOR PERIODEN	36
9. MÅLBARHET	37
Litteraturliste:.....	40

Vedlegg:

Elevoversikt

Reglement

TENN EN ILD

«Barn er ikke en vase som skal bli fylt,
men et bål som skal tennes.»

1. INNLEDNING

I mai 2016 vedtok Lier kommune at rammeplanen «Mangfold og fordypning» (Norsk kulturskoleråd¹ 2016) skulle ligge til grunn for kulturskoledriften i Lier kommune. Denne kvalitetsplanen er en oppfølging av den nasjonale rammeplanen. Dette er første plan av sitt slag i kommunen, og skal være en rullerende handlingsplan som gjelder for 4 år av gangen. Planen skal bidra til best mulig kvalitet i kommunens kulturskoletilbud og den skal skape felles forståelse for mulighetene som ligger i utviklingen av skoleslaget. Den angir retning, og er et styringsdokument for skoleeier og for alle som jobber i kulturskolen.

Planen skal for øvrig

- Spesifisere forpliktelsene i rammeplanen og forankre dem lokalt.
- Peke på virksomhetens utviklingsområder knyttet til skoleslagets samfunnsoppdrag, FN's bærekraftsmål, kommuneplanen og Stortingsmeldingen om Barne- og Ungdomskultur (2021) samt samfunnets utvikling for øvrig.

Denne kvalitetsplanen må ses i sammenheng med kvalitetsplanen for lierbarnehagen og lierskolen 2023-2027, handlingsplanen for Den kulturelle skolesekken 2022-2026 og handlingsplanen for Den kulturelle spaserstokken 2019-2024. Utviklingen av skoleslaget må ses i sammenheng med steds- og samfunnsutviklingen, og med Fjordbyen spesielt. Kunst og kultur er en drivkraft i stedsutvikling.

Første utgave har fått tittelen «*La det blomstre – mestring og vekst gjennom kreativ utfoldelse. Kvalitetsplan for Lier kulturskole 2023-2027*». Planen iverksettes samme år som skolen feirer 35 år som kommunal virksomhet og 40 år som musikk-skole.

Det er rektor som er ansvarlig for at planen implementeres i kulturskolen. Dette gjennomføres i samarbeid med det lokale medbestemmelsesutvalget i virksomheten (LMU). Planen baserer seg på et tidligere arbeid med fagplaner og er ført i pennen av rektor etter prosesser gjennomført i kollegiet. Før planen ble ferdigstilt ble det gjennomført innspillsrunder i Lier kulturråd, Ungdomsrådet, Eldrerådet og Rådet for funksjonsnedsettelse.

*Med ordet **kunst** forstås en skapende, utøvende og tolkende uttrykksform til skue og opplevelse for menneskets sanser. Kultur omfatter både de «tradisjonelle» områdene: litteratur, kulturvern og idrett, men dertil også kunstaktiviteter som kan gi utfoldelse av egen fantasi, egne anlegg og interesser, f.eks. musikk. Bruken av ordet kunstfag i denne planen må ikke misforstås og skal for enkelhetens skyld dekke alle kunstuttrykk utover de visuelle kunstuttrykkene; også de musiske.*

Lovforankring

I 1997 ble Opplæringsloven utvidet med en paragraf som påla kommunene å ha musikk- og kulturskole. § 13.6 lyder slik: *“Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet ellers»* (Stortinget 5. juni 1997²). Samarbeidet med skoleverket knytter kulturskolens oppdrag

¹ Norsk kulturskoleråd er en interesse- og utviklingsorganisasjon som arbeider for å fremme kvalitet i opplæringen innen kunst og kultur for barn, unge og voksne, med utgangspunkt i de kommunale kulturskolene. Norsk kulturskoleråd ble stiftet i 1973. Kulturskolerådets medlemmer er kommuner, som eiere og drivere av kommunale kulturskoler. www.kulturskoleradet.no

² Kulturskole - regjeringen.no Lovdata: <https://lovdata.no/lov/1998-07-17-61/§13-6>

sammen med grunnskolens målsettinger. Eks: «*Opplæringas mål er å utvide barns, unges og voksnes evner til erkjennelse og opplevelse, til innlevelse, utfoldelse og deltakelse.*» (Læreplanverket K06³)

Denne lovparagrafen har ingen forskriftshjemmel, og avdekket et behov for å oppsummere erfaringer fra tidligere musikkskoler, kunstsoler og kulturskoler, og utarbeide en nasjonal anbefaling for framtidens kulturskoletilbud. På den bakgrunn utarbeidet Norsk kulturskoleråd rammeplan for kulturskolen. Rammeplanen gir kommunene et verktøy i arbeidet med å utvikle et allsidig kunst- og kulturskoletilbud.

Per juni 2023 er det vedtatt ny lovtekst for kulturskolen i den nye Opplæringslova som trer i kraft august 2024. Her har kulturskolen fått en egen formålsparagraf.

§ 26-1. Kulturskole

Kommunen skal ha eit tilbod om kulturskole til barn og unge, organisert i tilknytning til skolen og kulturlivet.

§ 26-2. Formålet med kulturskolen

Kulturskolen skal leggje til rette for at elevane får delta i ulike aktivitetar der dei får lære, oppleve, skape og formidle kulturelle og kunstnariske uttrykk, i eit trygt og godt skolemiljø.

Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd (Kulturloven⁴) ble vedtatt av Stortinget i 2007. Loven slår fast at det er en offentlig oppgave å tilrettelegge for et bredt spekter av kulturvirksomhet, slik at alle får en reell mulighet til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk. Loven forutsetter at staten, fylkeskommunene og kommunene anerkjenner sitt ansvar på feltet og sørger for å gi kunst- og kulturell virksomhet gode og forutsigbare rammevilkår. Denne er under revidering da formålet er å styrke den. Ny kulturlov vil stå klar i 2024.

Internasjonale og nasjonale føringer:

- FN-konvensjonen om barns rettigheter.
- UNESCO-konvensjonen om mangfoldige kulturuttrykk, og vern av den immaterielle kulturarv.
- St. meld. nr. 40 «... vi smaa, en Alen lange» (1992-1993).
- St. meld. Nr. 39 «*Ei blot til lyst*» (2002-2003).
- Rammeplan for Kulturskolen «*På vei til mangfold*» (2003).
- Strategiplan for kunst og kultur i opplæringen - «*Skapende læring*» (2007).
- Kulturskolen – *Utviklingen av de kommunale kulturskolene som gode lokale ressursentre* (rev. 2010 - utgitt av Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen og Norsk Kulturskoleråd).
- Kulturløftet 1-3 (2004-2014).
- St. meld. Nr. 22 - «*Motivasjon – Mestring – Muligheter Ungdomstrinnet*» (2010-2011).
- NOU 2015:8 - «*Fremtidens skole*».
- Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025 - «*Kompetanse for kvalitet*» (Kunnskapsdepartementet 2015)
- Rammeplan for Kulturskolen - «*Mangfold og fordypning*» (2016)
- Strategiplan praktisk og estetisk innhold i barnehage, skole og lærerutdanning «*Skaperglede, engasjement og utforskertrang*» (2019)
- St.meld.nr. 18 – «*Oppleve, skape, dele – kunst og kultur for, med og av barn og unge.*» (Stortingsmeldingen om barne- og ungdomskultur 2020-2021).

³ www.udir.no

⁴ Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd (kulturlova) - Lovdata

Særlig viktig for utviklingen av kulturskolepolitikken i kommunene er sistnevnte Stortingsmelding («Kulturskolemeldingen») som levert i sak til OKI utvalget i Lier i 2021.

Barnekonvensjonen⁵

Norge ratifiserte FNs barnekonvensjon den 8. januar 1991, og i 2003 ble Barnekonvensjonen med tilleggsprotokoller tatt direkte inn i Norsk lov gjennom Menneskerettighetslovene § 2-4. Barns rettigheter til kunst og kultur er nedfelt i Barnekonvensjonens § 30 og 31:10 artikkel 31.

1. *Partene anerkjenner barnets rett til hvile og til å delta i lek og fritidsaktiviteter som passer for barnets alder, og til fritt å delta i kulturliv og kunstnerisk virksomhet.*
2. *Partene skal respektere og fremme barnets rett til fullt ut å delta i det kulturelle og kunstneriske liv og skal oppmuntre tilgangen til egnede og like muligheter for kulturelle, kunstneriske, rekreasjons- og fritidsaktiviteter.*

Unesco konvensjonen 6

Et særskilt ansvar Kulturskolene har er ansvaret for å ivareta kulturarven og sangtradisjonen. Norge har samtykket til ratifiseringen av UNESCOs konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven, som blant annet kommer til uttrykk gjennom muntlige tradisjoner og uttrykk, utøvende kunst og tradisjonelt håndverk. Møter med kulturarven viser elevene hvilken historisk og kulturell sammenheng de står i. I kulturskolen formidles og ivaretas kulturarven som fortid; gjennom produkter, tradisjoner og tankesett, som nåtid; gjennom elevenes referanser og skapende uttrykk, og som fremtid; gjennom elevenes bruk av det de lærer. Kulturskolen skal bidra til både å videreføre og fornye vår kulturarv. Fagene og opplæringen i kulturskolen står i et spenningsfelt mellom fortid, nåtid og fremtid, mellom tradisjon og nyskaping. Kulturskolen skal forvalte et mangfold av kunstuttrykk, og nettopp også bidra til å bevare og fortsatt skape et mangfold. I kulturskolefagene bidras det til å ivareta historikk, tradisjoner, teknikker, sjangeruttrykk, tekster og repertoar, danseformer osv. Perspektivet er både globalt og lokalt. Kulturskolen skal arbeide for en satsning for neste periode på prosjektet «Sangskattekista» som vil bidra til at norske sangtradisjoner overføres til neste generasjon ved at alle 1. klassingene i kommunen får motta dette prosjektet fra kulturskolen gjennom Den kulturelle skolesekken. Kulturskolen vil foreslå at Lier kommune skal søke om å bli en «Syngende kommune.»⁷

Kulturskolen skal skape gode publikumsopplevelser for et bredt publikum og være aktive i nærmiljøet. Ved å være aktive i nærmiljøet og blant annet benytte uteområder som formidlingsarenaer, vil skolen bidra til å bruke den viktige kulturarven i Lier som identitetsskapende ressurs.

Kommunale føringer

- Kommuneplanens samfunnsdel (2019-2028).
- Strategiplanen for kunst, kultur og idrett - «For kropp og sjel» (2013-2025)
- Rammeplanen for kulturskole - «Mangfold og fordypning» (Lier kommune, mai 2016).
- «Vern gjennom bruk – en temaplan for fysiske kulturminner og kulturmiljøer i Lier» (2015).
- Anleggsplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i Lier (2018-22).
- Folkehelsestrategien (2019-2028)
- Handlingsplan mot barnefattigdom (2019)

⁵ Barnekonvensjonen - regjeringen.no

⁶ UNESCO - regjeringen.no

⁷ En nasjonal dugnad for å styrke og bevare sangkulturen. *Syngende kommune — Krafttak for sang*

- Frivillighetsplattformen (kommer 2022)

For å sikre god kvalitet og et rikt kultur- og fritidsliv, er det viktig med et kompetent fagmiljø, forutsigbar kommunal tjenesteproduksjon, i tillegg til samskaping på tvers. I en kommune med ambisjoner for egen organisasjon er en vital politikk for kunst- og kulturfeltet viktig.

Historikk

Landets eldste musikksskole har sin historie helt tilbake til 1953. Utover på 60-tallet vokste det fram flere skoler, men det var ikke før rundt 1970 skoleslaget begynte å ta form. I 1972 var det etablert 12 kommunale musikksskoler. I dag har "Kulturskolelandet" Norge musikk- og kulturskoletilbud i de aller fleste kommuner. Fra 1982 bevilget Stortinget for første gang statsstøtte til musikksskolene. I 2003 bevilget Staten ca. 100 millioner kroner til skoleslaget og i 2013 forsøkte daværende regjering å innføre gratis kulturskoletime i SFO tiden for alle skoler i hele landet. Prosjektet var vellykket, men den øremerkede bevilgningen forsvant.

Lier musikksskole startet som et privat initiativ på begynnelsen av 80-tallet og ble innlemmet i kommunens drift i 1988. Kulturskolen hadde den gang base i et eget lite hus ved Stoppen skole. Rektor for Lier kulturskole var ansatt i en kombinert stilling med 50/50 på ledelse og undervisning. I tillegg var det ansatt 5 lærere. Totalt var det ca. 100 elever fordelt på undervisningsfagene gitar, fiolin og piano. Deretter startet kulturskolen med undervisning i ulike korpsinstrumenter og så kom tilbud i visuell kunst. I flere omganger har det vært gjort kvalitetsvedtak som over tid har gitt kulturskolen flere løft, og som danner grunnlaget for dagens kulturskole.

Dagens kulturskole har hatt tre rektorer, med rektorbytter i 2009 og 2018 siden oppstarten i 1983, og den har ekspandert over årene. I skrivende stund har kulturskolen tilbud innen musikk, visuell kunst, scenekunst og litteratur. Lier musikksskole endret navn til Lier kulturskole etter lovforankringen i 1997. Skolen hadde en tid hovedbase på gamle Hegg skole og fikk hovedbase på gamle Stoppen skole i 2012/2013 som ble delvis pusset opp og tilrettelagt for kulturskoleundervisning i løpet av 2012-2014. I dag er skolen samlokalisert med Voksenopplæringen på Stoppen, men enkelte fag undervises også noe desentralisert. Stoppen skole er i dag den eneste skolen som er godt nok tilrettelagt for kulturskoleundervisning og det er en suksess for kulturskolen med eget skolebygg. Det er dessuten godt samarbeid mellom virksomhetene på Stoppen, men den varierende deltakermassen på Voksenopplæringen kan skape utfordringer for fremtiden i en tid da verden står ovenfor flere kriser.

Lier kommune har en synlig kulturskole av høy kvalitet som bidrar til godt omdømme for kommunen. Det er og skal være høye ambisjoner for skoleslaget.

2. ORGANISERING OG ØKONOMI

På nasjonalt plan ligger ansvaret for kulturskolen under både Kunnskapsdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet. I Lier Kommune har kulturskolen ligget under flere kommuneområder. I skrivende stund er kulturskolen i skifte fra Oppvekst til Steds- og Samfunnsutvikling. Dette sier noe om hvor sammensatt oppdraget til kulturskolen er og at skoleslaget er en «hybridskole» i skjæringspunktet mellom skole og fritid. Kulturskole er i så måte breddepolitikk og et spennende

skoleslag for å kunne oppnå politiske mål, både nasjonalt og lokalt. I Lier kommune anerkjennes kulturskolen først og fremst som en skole med sin forankring i Opplæringsloven. Dette uavhengig av hvilket område skolen er organisert under. Lier kulturskole skal først og fremst bedrive opplæring, men også tilby lavterskel breddeaktiviteter, terapifag, kortere kurs og opplevelser for et bredt publikum.

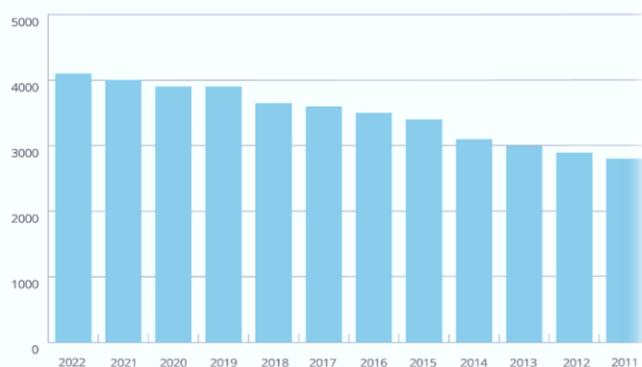
Kulturskolens organisering

Kulturskolen organiseres som egen virksomhet i kommunen med eget budsjett. Budsjettet er delt i to tjenesteområder (kulturskole og Den kulturelle spaserstokken), og kommunestyret bestemmer rammene. Utgiftene går i stor grad til lønninger og honorarer. Netto driftsutgifter til kulturskole i Lier kommune var i 2020 kr. 2032,- per innbygger mot gjennomsnittet i Viken på 2233,-(Kulturindeksen⁸)

Dersom ikke politiske enkeltvedtak tilsier det, er det forbundet skolepenger med en elevplass i kulturskolen. Hjemmene betaler en egenandel for tildelt plass. Derfor tildeles plass etter gitte kriterier og privatrettslig avtale opprettes ved søknad om plass, herunder kaldt reglement (vedlegg). Det faktureres halvårlig for plass i kulturskolen (semesteravgift) og utmeldingsfristene er absolutte. Økonomimodellen for virksomheten baserer seg på en dekningsgrad på maks 20% av budsjettet i egenandeler. Prisene endres når kommunestyret vedtar en justering. Kulturskolen søker om tilskuddsmidler til utvikling og for utvidet handlingsrom dersom det er kapasitet til det i ledelsen.

Årsavgift

Som diagrammet her viser har det vært en jevn økning i pris siden skolen ble etablert. Det har vært tradisjon i Lier for at prisene indeksreguleres ved hvert årsskifte. Prisene er noe differensiert i forhold til hva slags type undervisningstilbud det er snakk om, men fra 2022 ligger den ordinære årsavgiften på 4100,- i året. I 2017 kom friplassordningen på plass og skolen har nå 25 friplasser å tildele per skoleår.

⁸ Norsk kulturindeks (Telemarksforskning). Hvert år publiserer Telemarksforskning Norsk kulturindeks som er en årlig oversikt over kulturtilbud og kulturaktivitet i norske kommuner, regioner og fylker. Indeksen er basert på registerdata fra en rekke offentlige etater, interesseorganisasjoner og foreninger. Kulturindeksen henter kulturskoletallene fra KOSTRA og fra GSI.

Friplassene utgjør per i dag ca. 3,5 % av skolens totale elevtall. I tråd med handlingsplanen mot barnefattigdom og Fritidserklæringen⁹ bør antallet økes årlig til eksempelvis et nivå på minst 5% av elevtallet. Politiske bestillinger med finansiering må i tilfelle til slik som beskrevet i politisk melding til OKI utvalget våren 2023. OKI utvalget vedtok ønsket om dette minstemålet og innføring av søskenrabatt for korpsene, men uten at det ble finansiert opp over kulturskolens ramme.

Søskenmoderasjon gis og det er reduserte priser for fordypning som kommer i tillegg til ordinær plass. I andre kulturskoler er fordypningstilbud gratis. Fra 2024 er det foreslått en reduksjon for aktivitet nummer 2. Det vil si at en elev kan gå på flere helårlige aktiviteter i kulturskolen og få en moderasjon lik søskenmoderasjonen for en av aktivitetene. Dette da det ofte er særlig talentfulle elever som går på flere aktiviteter.

Det er viktig å holde elevavgiften på et moderat nivå. Det er eksempelvis mulig å vurdere om prisøkningen for en skoleplass ikke skal følge indeksreguleringen. Slik vil alle ha mulighet til å benytte tilbudet, ikke bare barn og unge fra høyinntektsfamilier eller familier som kvalifiserer til friplass. Friplasser i dag tildeles dersom inntekten i husholdningen er under 4G. Søkerlisten i kulturskolen er organisert som en køordning (venteliste) der det er gitte kriterier for inntak, men i enkelte tilfeller bør andre virksomheter og korps, kunne be om rang for en elev i inkluderingsøyemed. Kriteriene bør derfor gjennomgås på nytt for å se på mulige systemiske unntak. Dette vil gi en anledning til tettere samarbeid og etablere felles rutiner i kommunen ved tildeling av friplasser/fondstøtte (Eplefondet).

Det er i prinsippet løpende inntak i kulturskolen slik at elevplassene til enhver tid er fylt opp, men dette må til tider prioriteres bort grunnet nivået på administrasjonsressursene i kulturskolen. Den økonomiske modellen preger kulturskolens drift, da faktureringen tar tid og fordi det til tider er mye publikums- og foreldrekontakt. Markedsføring og varemerkebygging utgjør en signifikant del av hverdagen. Det er i så måte viktig at også andre virksomheter i kommunen synliggjør kulturskolens opplæring og deler informasjon ved ledige plasser.

3. VISJON, FORMÅL OG MÅL

Visjon

Lier kommunes visjon er «Grønne Lier for alle innbyggere». Den vektlegger at kommunen skal legge til rette for det gode liv for innbyggerne. Livsmestring og livsglede står i fokus. I planverket knyttet til visjonen er natur og kultur en uttalt ressurs og det legges vekt på kunstens og kulturens rolle for inkludering og for folkehelsen.

Lier kulturskole skal være en skole som spiller på lag med Liersamfunnet. Utviklingen av skolen skal henge sammen med samtidens klimamål og FN's bærekraftsmål som beskrevet i temastrategi for kunst og kultur i Viken fylkeskommune og Lier kommunes planstrategi.

Med bærekraftig utvikling menes utvikling som imøtekommer dagens behov, uten å ødelegge for kommende generasjoners

Figur 4. FN's bærekraftsmål ser de tre bærekraftdimensjonene i sammenheng (kilde: FN-sambandet).

⁹ Fritidserklæringen omtaler et nødvendig samarbeid på tvers og ble vedtatt i Stortinget i juni 2016. Den har som mål at alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon skal ha mulighet til å delta jevnlig i minst en organisert fritidsaktivitet sammen med andre barn. Fritidserklæringen bygger på artikkel 31 i FN's barnekonvensjon. [Fritidserklæringen \(budir.no\)](https://www.budir.no)

muligheter til å dekke sine behov. Begrepet handler om balansen mellom økonomisk og sosial utvikling og ivaretagelse av miljøhensyn.

Utviklingsstrategier skal bygges på Rammeplanen «*Mangfold og fordypning*» (NOU 2015:8), *Fremtidens skole* og Meld. St. 18 (2020–2021) «*Oppleve, skape, dele - Kunst og kultur for, med og av barn og unge*» samt kommunens egen lokale strategiplan for kunst, kultur og idrett «*For kropp og sjel.*»

Kulturskolens visjon er: «**Kulturskole for alle**» (vedtatt i Lier kommune 2016 og i Stortinget 2021).

Visjonen legger føringer for:

1. Antallet friplasser
2. Prisnivået og moderasjonsmodellene
3. Utviklingen av nye tilbud
4. Ventelisten
5. Nærhet til innbyggerne
6. Målgruppe i forhold til alder, bakgrunn og funksjonsnivå

Kvalitetsplanen bygger på denne visjonen. Visjonen kan ses i sammenheng med følgende mål fra kommuneplanen:

Kulturskolens samfunnsoppdrag

Kulturskolen har innsatsområder og mål knyttet til ovennevnte mål, men også til målet: *Kommunen som organisasjon*. I tillegg har skolen følgende innsatsområder og mål knyttet til de uttalte samfunnsoppdragene til kulturskolen.

Kulturskolens verdigrunnlag danner grunnlaget for skoleslagets samfunnsoppdrag. Rammeplan for kulturskolen «*Mangfold og fordypning*» sier dette om kulturskolens verdigrunnlag:

«Kulturskolen bygger på et humanistisk menneskesyn og på samfunnsverdier som fellesskap, ytringsfrihet, menneskeverd og demokrati. Det norske fellesskapet rommer et voksende mangfold av kulturelle uttrykk. Ved å anerkjenne og synliggjøre mangfoldet, kan kulturskolen bidra til å videreføre og fornye vår kulturarv [...]. Kulturskolens hovedanliggende er å utvikle og ivareta kunstnerisk og kulturell kompetanse.» (rammeplanen, s.7). Den viktigste oppgaven er å drive målrettet opplæring i kunst- og kulturfag.

Til grunn ligger et helhetlig syn på mennesket og ideen om at alle mennesker har formsans og uttrykksbehov som kan utvikles gjennom kunstfaglig opplæring. Kunst- og kultur berører grunnvilkår ved vår tilværelse som glede, lengsel, drømmer, melankoli og ensomhet, og er fundamentale i dannelsesprosessen. De sanseopplevelsene kunsten kan gi, har positiv virkning på menneskesinnet. Derav ordet estetiske kunstuttrykk eller skjønnhet om man vil.

«Musikk vasker bort fra sjelen hverdagens støv.»
Johann Sebastian Bach

Kulturskolen skal videre gi gode publikumsopplevelser da mennesket har behov for gode kunst- og kulturopplevelser. I kulturskolens egen opplæring skal man kunne ha et godt liv og få en hobby for livet, eller man skal kunne legge grunnlaget for å kunne gå videre på høyere kunst- og kulturfaglige utdanninger. I tillegg legges grunnlaget for et aktivt kulturmiljø i hjem, skole og samfunnet for øvrig. I tillegg til dette kommer kulturskolens viktige oppdrag for å hevde kunstens egenverdi, for å ivareta tradisjonene og bidra til innovativ tankegang og kreativ kompetanse hos fremtidens borgere.

Formål

«Kulturskolen skal gi opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet til alle barn og unge som ønsker det» (rammeplanen, s.7). «Kulturskolen skal samarbeide med skole- og kultursektor og medvirke til å styrke kompetanse og kulturell utfoldelse i lokalsamfunnet» (Rammeplanen, s.8).

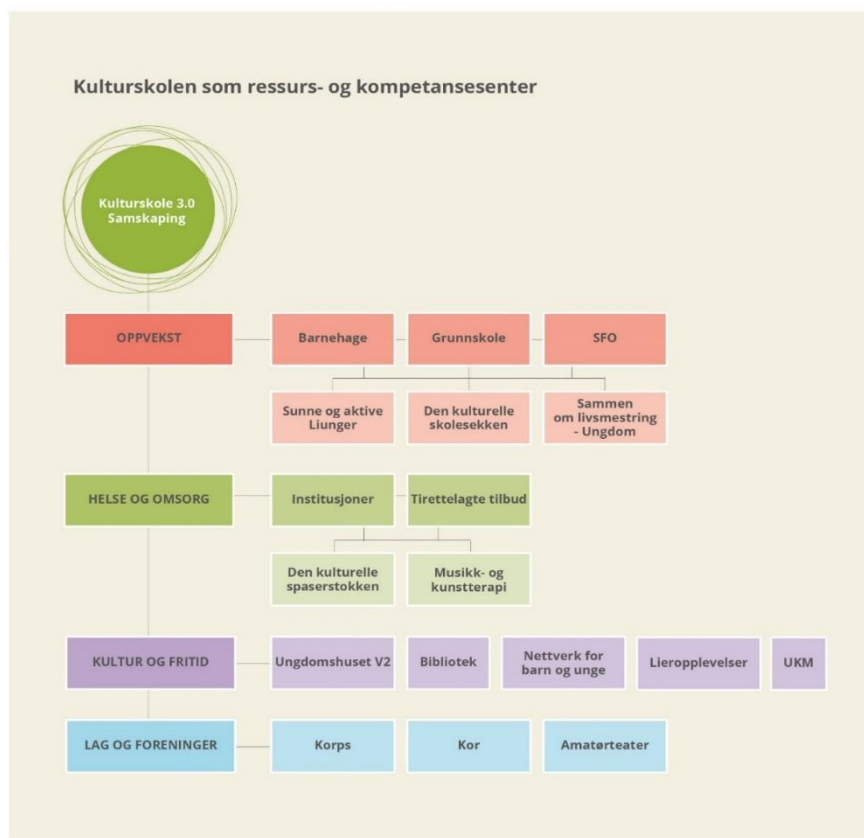
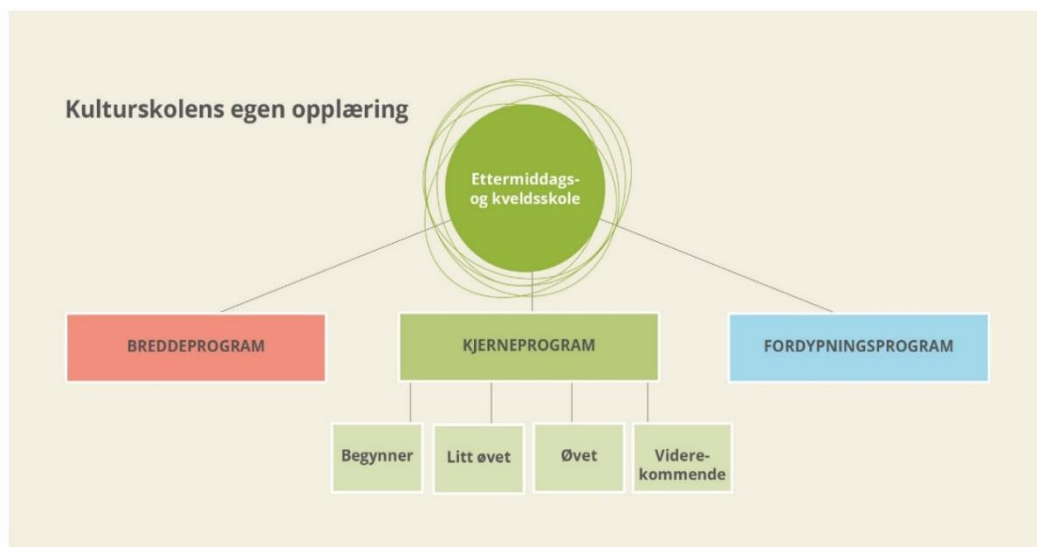
Rammeplanen fremhever videre at dette innebærer et forpliktende samarbeid med skoler, barnehager, lokalt kulturliv og profesjonelle aktører innen kunst- og kulturformidling. Kulturskolen arbeider for at disse koblingene styrkes og er en viktig aktør i samskaping.

Dette er sammenfattet i følgende to hovedoppdrag:

- Kulturskolens egen opplæring. *Gjennom opplæring, undring og mestring gir Lier kulturskole sine elever gode ferdigheter i de ulike kunstfagene. Elevene tilegner seg innsikt i kunstfagene og gjennom kunstfagene innsikt i seg selv og verden.*
- Kulturskolen som ressurs- og kompetansesenter og samskapingsaktør. *Som kunstfaglig ressurscenter og kulturell drivkraft, alene og sammen med andre, bidrar kulturskolen til helhet og sammenheng i kommunen og gir muligheter til «riktig kompetanse på rett sted». Et bidrag for kreativitet og livskvalitet for Liungene.*

Dette er av Norsk kulturskoleråd og KS¹⁰ samlet i begrepet **Kulturskole 3.0 – Fremtidens kulturskole** og Lier kulturskole har i den forbindelse laget følgende modeller.

I modellen over synes eksisterende og mulige samarbeidsområder. Samskapingen med andre gjennomgår i kapittel 5: *Kvalitet i kulturskolen*, da gode samarbeid er et kvalitetsarbeid.

Sammen får vi til mer og er sterke!

¹⁰ KS – Store norske leksikon (snl.no)

Mål

I Strategiplanen for kunst, kultur og idrett «For kropp og sjel» står det:

Hovedmål for Lier kulturskoles utviklingsarbeid i planperioden er å drifte kulturskolen i tråd med den vedtatte rammeplanen «Mangfold og fordypning». Kulturskolen vil være et ressurscenter for integrering og samhandling mellom barn og unge med forskjellige oppvekstvilkår og kulturer.

Lier kulturskoles overordnede mål er:

Ved Lier kulturskole skal elever og deltakere i alle aldre, både i og utenfor arbeid, barnehage, skole og SFO-tiden, få planmessig undervisning av høy kvalitet og med individuell tilpasning innenfor ulike kunstfag. De skal få innsikt i kunstfag og i estetiske læringsprosesser. De skal oppleve fellesskap og mestring. Dette skal gi hver enkelt elev eller deltaker mulighet til å utvikle sine samarbeidsevner, sine kreative, musiske og skapende evner i forhold til egne interesser og forutsetninger. I møte med publikum skal kulturskolen gi gode opplevelser.

De øvrige mål er:

- ✓ Det skal tilbys en bredde av kunstfag, uttrykk og sjangere i kulturskolen i henhold til visjonen kulturskole for alle og rammeplanen «Mangfold og fordypning».
- ✓ Kulturskolens elever skal få mange muligheter til å øve seg på formidling på ulike typer arenaer, både ute og inne. Mestringsarenaene skal være profesjonelt innrettet.
- ✓ Kulturskolen skal være inkluderingsaktør i kommunen.
- ✓ Kulturskolen skal bidra til høyere livskvalitet gjennom å tilrettelegge for deltakelse i kulturaktiviteter og kulturopplevelser i et bredt folkehelseperspektiv.
- ✓ Kulturskolen skal være et ressurscenter for integrering og samhandling mellom barn og unge med forskjellig bakgrunn, oppvekstvilkår og kulturer, samt være en kulturell møteplass for elever, foresatte, pedagoger og andre profesjonelle kunstnere.
- ✓ Kulturskolen skal gi de beste muligheter for elever som ønsker å fordype seg i sitt fag.
- ✓ Kulturskolen skal kvalifisere elever til videregående og høyere kunst- og kulturfaglig utdanning.
- ✓ Som kunstfaglig ressurscenter, skal kulturskolen dele av sin kunnskap, stille sine ressurser til rådighet og være en aktiv samskapingsaktør der det er økonomi, kapasitet og handlingsrom til det. Det skal legges til rette for gode samarbeid med andre aktører.
- ✓ Som kunstfaglig ressurscenter og kulturell drivkraft skal kulturskolen arbeide for økt fokus på kvalitet i rammefaktorene og tilrettelagte lokaler for kunst og kulturaktivitet/utøvelse. I så måte skal kulturskolen være en aktiv aktør i steds- og samfunnsutviklingen og i byggingen av nye skoler. Kulturskolen anerkjenner skolene, inkludert Stoppen, som viktige nærmiljøsentre.
- ✓ Kulturskolen skal være et utviklende og godt sted å arbeide. Det skal oppleves meningsfylt å arbeide i skoleslaget gjennom skolens fokus på kompetanseutvikling, på det profesjonelle læringsfellesskapet og pedagogisk utviklingsarbeid. Medvirkning skal være en viktig del av kulturskolens daglige drift.

Det er i tillegg en selvfølge at kulturskolen skal forvalte friplassene som er til rådighet og drifte instrumentutleien i henhold til de til enhver tid gjeldende bestemmelser.

Kulturskolen skal også vektlegge mangfold i sine undervisningstilbud (rammeplanen, s.10), for å kunne gi attraktive tilbud og sikre bred rekruttering til skoleslaget. Mangfoldskompetanse må rekrutteres og opparbeides.

«Kulturskolen er en sentral del av den sammenhengende utdanningslinjen som kan kvalifisere elever med særlig interesse og motivasjon til opptak i høyere kunstfaglig utdanning» (rammeplanen, s.7).

Lier kulturskole har jevnlig elever som fortsetter til høyere kunstfaglig utdanning, især innen teater og musikk. Kulturskolene har som skoleslag en særlig oppgave når det gjelder disse elevene, da opplæringen i det ordinære skoleverket ikke forbereder elever som skal studere kunstfag. For eksempel vet vi at det krever ca. 8 000 – 10 000 øvingstimer før mange instrumentalister er på et så høyt nivå at vedkommende kvalifiserer for høyere musikkutdanning. Denne opplæringen og oppfølgingen er det kulturskolene alene som står for innen videregående skole kan overta. Kulturskolen er i så måte en viktig brobygger inn i videregående utdanning og er direkte leverandør innen denne typen yrkesutøvelse.

På bakgrunn av blant annet målene listet over er det foreslått satsningsområder for kulturskolen de neste 4 årene (kapittel 8). Disse satsningsområdene bygger på tidligere listede planer.

Kunstens egenverdi

Kulturskolen skal arbeide for å hevde og fremme kunstens egenverdi i det moderne samfunnet. Dette skal blant annet gjenspeile seg i skolens produksjoner, samt gjennom en selvsagt respekt for åndsverksloven og ved at skolen følger de økonomiske satser for kunstnere som til enhver tid er satt av fagforeningene. Kunstfagenes egenart (særpreget) skal respekteres og det tas derfor viktige hensyn ved alle forhold som omhandler rammefaktorer.

*«Kunsten er innholdet i livet, den stiller spørsmål uten å gi svar.
Den utfordrer, fyller og utvikler mennesket og den samler flokken.»*

Per Fugelli

Kulturskolens betydning for barns oppvekst og for menneskers utvikling

Kunst og kultur bidrar til økt livskvalitet. Dette gjelder både for målrettet opplæring i kunst- og kulturfagene, kulturaktiviteter og kulturopplevelser. Det handler på et eksistensielt plan om kunsten og kulturens egenart, vesen, iboende påvirkningskraft og dannende egenskaper. Det handler om møtene med seg selv og andre mennesker gjennom kunst- og kulturopplevelser, møter som er mer dyptgående enn ord kan beskrive. Ved siden av å utvikle ferdigheter innen de ulike disiplinene, enten det er å tegne eller male, spille i et teaterstykke, danse eller spille gitar, klarinett, fiolin eller i band, så har kunst og kultur en dimensjon som verken kan måles eller veies, men som er nettopp det som gjør at kunst- og kulturopplevelser berører mennesker så dypt. Kulturskolen skal legge til rette for disse møtene gjennom opplæring og kunstneriske utøvende aktiviteter, og bidrar med det til å utvikle kreative mennesker med innlevelsesevne, evne til å bli berørt og evne til å uttrykke seg. I en skolehverdag hvor fokuset i stor grad rettes mot basisferdigheter og målbare resultater i disse, er det viktigere enn noen gang å fokusere på den estetiske og kreative utviklingen hos barn og unge. I NOU 2015: 8 «Fremtidens skole» (Ludvigsen utvalget) ble følgende kompetanser listet som viktige for fremtiden:

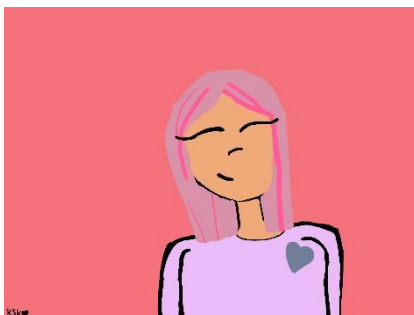

Målene i Læreplanverket K20 inkl. Fagfornyelsen bygger blant annet på denne utredningen, men det vil ta tid å utvikle Lærerutdanningene i den retningen. Dette kommer frem f.eks i målsetninger som denne fra K06: *«Kreative og skapende evner bidrar til å berike samfunnet. Samarbeid inspirerer til nytenkning og entreprenørskap, slik at nye ideer kan omsettes til handling. Elever som lærer om og gjennom skapende virksomhet, utvikler evnen til å uttrykke seg på ulike måter, og til å løse problemer og stille nye spørsmål.»*

I så måte er kulturskolen og kulturskolelærerne viktige aktører som kan bidra til at målene i K20 nås. Utdanningsdirektoratet anerkjenner kulturskolenes kompetanse i sånn grad at de har invitert Norsk Kulturskoleråd til å hjelpe dem definere hva estetiske læringsprosesser er. Det må ikke være tvil om at utforskende og skapende spisskompetanse, er å finne i kulturskolen. Kulturskolen kan være fellesskapet kunstfaglærere fra alle skoleslag trenger.

Den forrige rammeplanen for kulturskolene «*På vei til mangfold*» (Norsk kulturskoleråd 2003) sier: *«Selv om kulturskolen er forankret i det samme verdigrunnlaget som grunnskolen, er dens innhold og undervisningsprinsipper forskjellig fra skoleverket ellers. Kulturskolens egenart avspeiles primært i tilrettelegging for den enkelte elevs kunstneriske og estetiske utvikling, fraværet av formalisert elevvurdering, og det kontinuerlige fokuset på utfoldelse, formidling og glede. Kombinasjonen av elever som synger, danser, maler og spiller teater under samme tak gjør kulturskolen til et kunstnerisk og kulturelt veksthus med verdi for den enkelte og fellesskapet»*

Dagens barne- og ungdomskultur er sterkt preget av kommersielle krefter og kulturskolen kan gjennom sitt arbeid med kunst- og kulturfagene danne en bevissthet hos barn og unge som kan gi en motvekt til dette. Arbeid med alle uttrykksformer produserer tanker og refleksjon. Å arbeide med kunstytringer handler om livskvalitet og mening, miljøskapende aktiviteter, kunnskap om tradisjoner, utvikling av kvalitetsbevissthet, fellesskap og samhandling. *«Det er dokumentert at kunst og kultur er bra for all læring og utvikling, både som mål og middel – i skolefagene spesielt og i dannelses generelt»* (Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen og Norsk kulturskoleråd, 2010, s.10).

God opplæring i kunst og kulturfag påvirker holdningen til skolen, konsentrasjon, læringsmiljø, trivsel og tilstedeværelse i positiv retning. Det er også påvist at god undervisning i estetiske fag i skolen kan gi positiv påvirkning for læringsresultater i andre skolefag. Det er gjort flere større internasjonale studier som viser disse effektene. Av de mest kjente er den omfattende EU-støttede studien Drama Improves Lisbon Key Competences in Education (DICE) 1, som viser hvordan undervisning i teater og drama gir positiv effekt for fem av de åtte Lisboa-nøkkelpetansene: «kommunikasjon i morsmål», «lære å lære», «mellommenneske-, flerkultur-, sosial- og medborgerkompetanse», «entrepenørskap» og «kulturelt uttrykk». Ann Bamfords forskningskompendium Wow-faktoren2 med datagrunnlag fra case-studier i 35 land verden over, konkluderer med mye av det samme som DICE-studiet. Bamford peker dessuten på et viktig funn: opplæringen i estetiske fag må være av god kvalitet. I de landene i hennes datagrunnlag hvor undervisning i estetiske fag er fraværende eller av dårlig kvalitet, påvises en negativ effekt for læringsmiljø, innovativ tenkning og kreativitet hos elevene. (1 DICE consortium: 2010). "The Cultural Brain Initiative" er videre en satsning ved Karolinska Institutet i Sverige for å løfte frem og presentere den internasjonale forskningen på relasjonen mellom kunsten og hjernen, læring og helse. I deres samlinger finnes mange publikasjoner om den positive virkningen kunst og kultur har på den kognitive

utviklingen i hjernen. Blant annet referer denne satsningen til forskning på den positive effekten musikk og dans har på koblingen mellom høyre og venstre hjernehalvdel, men også på hvordan hormonbalansen hos mennesker påvirkes positivt gjennom ulike former for kunstutøvelse og kunstopplevelser. Det finnes empiri i denne samlingen på hvordan kunstutøvelse kan øke menneskets empatiske evner.

Kulturskolen har videre i sitt bidrag til et godt oppvekstmiljø en sterk forebyggende effekt i forhold til ungdoms omgang med rus og kriminalitet samt i forhold til frafall i skolen. Vista Analyse gjennomførte på oppdrag fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i 2010 et utredningsarbeid om samfunnsøkonomiske konsekvenser av marginalisering og utenforskap blant ungdom i alderen 16-25 år. Denne utredningen viser at de samfunnsøkonomiske kostnadene ved at ett menneske faller ut av sitt opplæringsløp og aldri kommer ut i arbeid er svært store. Det er derfor blant annet viktig at kulturskolen også ses på som en aktør i skolefraværs saker.

Kulturskolen har en unik mulighet til å se elevene på en helt spesiell måte da undervisningen i stor grad er basert på én til én undervisning eller små grupper, og undervisningen i svært stor grad kan tilpasses den enkelte elev. En del elever følges av sin kulturskolelærer gjennom hele skoleløpet, fra 6 års alder til de er 19. Unike, betydningsfulle relasjoner knyttes mellom lærere og elever. Dette er dybdelæring på sitt beste. Kunstfagene egenart gjør at elevenes egne erfaringer kan legges til grunn for det kunstneriske uttrykket, og denne sterke personlige tilknytningen kan bidra til at kulturskoleopplæringen oppleves som spesielt relevant for den enkelte elev. Personlig vekst blir i så måte en del av kunstfaglige møter. Kulturskolen har også bedre mulighet enn de fleste til å spille på trender og interesser i ungdomsmiljøer og på den måte nå ut til barn og unge som er i risikozonen for å falle utenfor, både skolemessig og sosialt. Her er kulturskolens samarbeid med helsetjeneste, barnevern, PP-tjeneste, ungdomsklubber og grunnskole m.fl. svært viktig. Å prioritere kulturskolen, og dermed kunst og kultur, kan altså ses på som investering som favner bortenfor budsjettens tall og tale. Likevel finnes tall å vise til. Vista Analyse og NTNU publiserte eksempelvis en forskningsrapport i 2021 som viser at det finnes en kvantifiserbar samfunnsnytte per år på om lag **15,9 mrd. kroner** i året, med *dagens* nivå på deltakelse i kunstfag.

«All kunst inneholder et svar på hva mennesket er.»
Georg Brandes

En fremtidsrettet kulturskole

Kulturskolen må være relevant og er viktig for at ungdommer skal finne mening i hverdagen. Lier kulturskole skal derfor være fremoverlent. Det skal arbeides for å utvikle fremtidsrettede tilbud og for nye måter å organisere undervisningen på. Kulturskolen bør samarbeide med Ung Kultur Møtes, Sammen om livsmestring Ungdom og Den kulturelle skolesekken om arrangør- og opplæring for barn og unge. Det er viktig å sette ungdomsmedvirkning og kulturelt entreprenørskap på agendaen i og utenfor skolen. Elevmedvirkning i kulturskolen skal settes ord på og i system i kommende periode.

En fremtidig kulturskole kan se slik ut der de to nederste er mulige nye fagområder:

Entreprenørskap

Entreprenørskap blir stadig mer aktuelt i skolen, og svært mange av kulturskolens elever vil ha et forhold til dette begrepet. Norges musikkhøgskole, Norsk kulturskoleråd og Nordea har flere prosjekter for unge talenter innen kulturelt entreprenørskap som gir unge mennesker som ønsker å skape seg en yrkesmessig fremtid som utøvere innen kunst- og kulturfagene muligheten til å opparbeide seg nødvendig kompetanse. Faget kulturprosjektledelse eller kulturelt entreprenørskap er i dag en del av flere Høgskoler og Universitets porteføljer. I kulturskolen vil det være naturlig å inkludere entreprenørskap i flere av kunstfagene, men først og fremst mot slutten av kjerneprogrammet og i fordypningsprogrammet. Det finnes her samarbeidsmuligheter med Ungt Entreprenørskap, Ung Kultur og Den kulturelle skolesekken.

Teknologifag

Det finnes et behov for å utvikle opplæringstilbud innen lyd- og lys for scene, kostyme- og sminkedesign, spilldesign, film, foto, lydstudio og moderne musikkproduksjon på digitale plattformer. Disse fagene krever mye både av kompetanse, lokaler og utstyr. Dessuten er det vanskelig å få tak i lærere i disse fagene med pedagogisk utdanning. Etablering av slike tilbud bør henge sammen med den kunst- og kulturfaglige opplæringen som gis i kulturskolen slik at sammenhengen med kunst- og kulturfagene blir tydelig. Teknologi kan benyttes tverrfaglig i de enkelte kunst- og kulturfagene. Det finnes her samarbeidsmuligheter med Ung kultur/Ungdomshuset V2.

4. GRUNNLEGGENDE PRINISIPPER

Med eleven i sentrum

Pedagogisk verdigrunnlag

Barnesynet i kvalitetsplanen bygger på FNs Barnekonvensjon. Den slår fast at barns beste alltid skal veie tyngst og at barn har rett til å gi uttrykk for sin mening, rett til å ytre seg og rett til tanke-, samvittighet- og religionsfrihet.

Eleven skal være i sentrum og elevsynet skal til enhver tid være positivt. Et positivt elevsyn innebærer en tro på at alle har mulighet til å lykkes i sitt fag, og at alle har et behov for å uttrykke seg gjennom kunstfagene. Det betyr å tro på de gode hensikter, være raus og rettferdig. I Lier kulturskole fokuseres det på å løfte hverandre.

Tillit, trygghet, toleranse og tilhørighet skal være grunnlaget for en skolekultur der fellesskap, lærelyst, kreativ utfoldelse og gode mestringsopplevelser for alle skal stå sentralt. Gjennom gode mestringsopplevelser på sitt nivå skal elevene i kulturskolen få oppleve formidlingsglede og gjennom egenverdier i etterkant vil de etter hvert lære terminologi og kunne sette ord på egen utvikling.

Det skal arbeides målrettet frem mot en mestringsopplevelse (herunder kalt produksjoner), det være seg konserter, utstillinger, forestillinger m.m. Det å ha et mål gir motivasjon og motivasjon øker lyst til å gjøre noe eller utfordre seg selv. Det øker den mentale kondisjonen og fysisk og psykisk utholdenhet. Når elever opplever å bli flinkere, øker motivasjonen og engasjementet og dermed læringen og utviklingen. Håpet er at det vil gi elevene gode øvingsvaner og gjøre dem selvstendige. Elever som tar ansvar for egen læring er de elevene som har størst progresjon.

Vi ser at mestringsfølelse og progresjon henger tett sammen med elevenes tilhørighetsfølelse i kulturskolen. God øvingskultur og gode kunstneriske prosesser er derfor essensielt, og kunstfagene må derfor legges opp som disiplin fag. Gode prosesser gir gode resultater. Å ha løpende mål og kjenne til målene sine, gir elever mer motivasjon. Elevene orienteres underveis om faglige mål eller setter dem sammen med lærer. Det legges opp til god informasjon rundt neste produksjon som eleven skal være med på. I forbindelse med produksjoner stilles krav og disse kravene må følges opp av lærer, elev og foresatte om opplevelsen skal være god. Elevene må læres hva som skaper gode prosesser og hvordan de får de beste resultater. Produksjonsprosessene må planlegges godt og prosjektstyringen må være god. Lærernes rolle er svært sammensatt. De er prosjektledere, produsenter, kunstneriske ledere, dagnadskoordinatorer, lærere, klasseledere m.m. i en kunstnerisk prosess. De må være seg bevisst å være gode rollemodeller uansett oppgave. Ved å få til gode synergier i dette arbeidet er målet å øke elevens totale læringsopplevelse og skape progresjon på mange nivåer. Gjennom samarbeid og samspill øker motivasjonen enda mer og derfor er det fokus på at elever på et visst nivå i kulturskolen får oppleve å lære sammen. Det er også viktig med fokus på hva konsentrasjon har å si på det kunstneriske fellesskapet og resultatet.

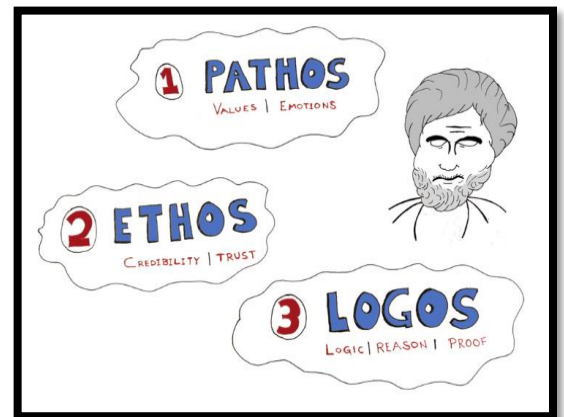

For å oppnå **tillit** mellom lærer og elev er lærernes relasjonskompetanse like viktig i kulturskolen som i det øvrige oppvekstfeltet. Det skal være fokus på det didaktiske møtet og på relasjonsbygging i kulturskolen. Kjernen i kunstfagene er å kunne legge til rette for lytting, refleksjon, undring, spørsmål, innlevelse og bekreftelse. Det skal i så måte være fokus også på elevenes relasjonskompetanse, og på å bygge deres integritet. Særlig i gruppefagene stilles det krav til at elevene øver sin relasjonelle og sosiale intelligens, og det settes ord på hva det har å si for å lykkes i en kunstnerisk prosess. Relasjon er som kjent “den hemmelige ingrediensen” i de pedagogiske møtene, både i konteksten lærer-elev og konteksten elev-elev.

Relasjonen skolen har til de foresatte og de foresatte har til skolen likeså. I så måte er det viktig for kulturskolen å bygge et godt omdømme, være tydelige i sin kommunikasjon og spille på lag med hjemmene.

Trygghet ligger som det viktigste grunnlaget for læring. Det er et fundament i Lier kulturskoles opplæring. Lærerne jobber på en inkluderende, åpen og vennlig måte, og målet for opplæringen er at elevene skal opparbeide seg gode ferdigheter og kunnskaper i faget. Læringslyst og elevenes kognitive utvikling står i fokus. I tillegg er det å oppleve kulturskolen som en møteplass viktig. Sosiale fellesskap må altså bygges. Det legges like stor vekt på å danne, utdanne og å være en sosial arena.

Det skal være trygt å kunne skape, eksponere seg og sine ideer, være sårbar, ha en mening og å være seg selv i kulturskolen. Til å kunne være medvirkende og til å ha et godt miljø der vennskap kan få blomstre og man kan få utvikle seg. Et sted der du møter likesinnede og en lærer du kan se opp til. Det legges derfor vekt på tverrfaglige samarbeid, på å bygge god gruppedynamikk og det arbeides målrettet med **toleranse**. Det er en særlig kvalitet ved kulturskolen at elever kan skaffe seg venner på tvers av skole og alder. De som opplever at de trenger å komme seg bort fra eget miljø på skolen har det særlig godt ved å få venner i et kulturskolemiljø. Det er eksempler på at tilhørighetsfølelsen til egen klasse og skole har økt etter at elever har tatt med seg positive opplevelser fra kulturskolen inn i sin hverdag ellers.

Elevenes opplevelse av **glede** og **mestring** er avgjørende for læringen, og Lier kulturskoles opplæring tilrettelegges derfor med utgangspunkt i den enkelte elevens evner, muligheter, ønsker og behov. Vårt mål er at alle skal få muligheten til å realisere sitt potensial innen kunstfag og kreative fag. I tillegg er det viktig for oss å legge vekt på engasjementet og skaperkraften i hvert enkelt individ. Vi skal gjøre det vi kan for å legge til rette for at elevene får mulighet til å utvikle seg til å bli frie, tenkende mennesker som evner å engasjere seg i samfunnet. Det etterstrebes høyt engasjement i kollegiet, og det er derfor fokus på sosiale møteplasser og utøvende virksomhet også for de ansatte. Elevene kan ses på som epleblomster kulturskolen nærer fra frø til full blomstring i sånn grad at de selv kan fortsette blomstringen.

Kulturskolen anerkjenner leken som kraftsenteret i barns umiddelbarhet og læringslyst, men setter muligens latteren enda høyere. Latter påvirker hormonbalansen i kroppen positivt og endrer hjernebølgene til gammafrekvens. Noe som virker positivt på hukommelsen. I enkelte fag i kulturskolen må det arbeides målrettet med hukommelse, da det er et premiss for å oppleve mestringsglede. Lærere er ledere og ledelse = LE-DEL-SE. Å ha det gøy er altså en viktig del av kulturskolehverdagen. Det sies jo dessuten at *en god latter forlenger livet*.

«All kunst er lek.
Om en kunstner slutter å leke, kan han ikke skape kunst.»
Kolbein Falkeid

Gjennom å fokusere på de ovennevnte punktene, identitetsbygging av hver enkelt elev og varemerkebygging av kulturskolen, er målet å skape **tilhørighet**. Dette verdigrunnlaget tar utgangspunkt i blant annet de «7 psykiske helserettigheter»¹¹: Identitet og selvrespekt, mening i livet, mestring, tilhørighet, trygghet, fellesskap og deltakelse og involvering.

5. KVALITET I KULTURSKOLEN

Kvalitetsbegrepet

I planen defineres kvalitet slik: «Kvalitet er i hvilken grad en samling av iboende egenskaper oppfyller krav og uttalte forventninger». Krav eller spesifikasjoner til tjenestene kan være gitt i lover, forskrifter, retningslinjer, reglement (betalingsvilkår) eller faglige standarder. Kompetanse defineres tilnærmet lik definisjonen fra L20: «Kompetanse er å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer, ta delansvar for egen utvikling og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning». Gjennom kritisk tenkning vil elevene kunne nyttiggjøre seg av læring. Med kritisk tenkning menes det å kunne være undersøkende og stille spørsmål. Det å kunne analysere og vurdere informasjon med tanke på å danne seg en velbegrunnet og korrekt oppfatning, muligens som grunnlag for handling. Det er ikke hensikten å være kritisk for dets egen skyld, men fordi det er legitimt å være det. I så måte er det svært viktig at elevene lærer å trene på observasjon, analyse, tolkning, refleksjon, vurdering og problemløsning, men også at de evner å dra slutninger og være kildekritiske. I Lier kommunes verdigrunnlag finner vi ordene åpen, tilgjengelig og etterrettelig. Særlig viktig i denne sammenheng er etterrettelig.

¹¹ Definert av www.psykologforeningen.no og ofte delt av Arne Holte, som også har vært i Lier og holdt foredrag. www.arneholte.no

Kompetanse

Kvalitet i kulturskolens tjenesteleveranse skal ivaretas gjennom følgende kompetansekrav i rekrutteringsprosesser:

Høyere kunstfaglig utdanning i utøvende og/eller skapende kunstfag, tilpasset undervisningsoppgavene for stillingen. Som minimum kreves tre års kunstfaglig utdanning, samt krav om praktisk pedagogisk utdanning. Skoleeier kan i særlige tilfeller tilsette søkere som ikke tilfredsstiller disse kravene dersom tilsvarende realkompetanse kan dokumenteres.

I Lier kulturskole gjelder dette særlig dersom det i Høgskole- og universitetssektoren ikke tilbys minst 3-årig utdanning og pedagogisk utdanning i faget. Eksempelvis i kostymedesign, lyd- og lysdesign, skapende skriving og sirkus kan det være vanskelig å få tilgang på lærere som møter utdanningskravene. Da gjelder realkompetanse og referanser først og fremst. Alle ansettelser vektlegger personlig egnethet. (Rammeplanen «Mangfold og fordypning, s.16 og 17)

Lier kulturskole har ansatte med høy kompetanse. De aller fleste har universitets- og høyskoleutdannelse på bachelor- eller masternivå. Majoriteten har dessuten formell pedagogisk utdannelse, enten i sin grunnutdannelse eller som PPU (praktisk-pedagogisk utdannelse). Enkelte lærere har i tillegg en karriere som utøvere, og flere av lærerne i kulturskolen underviser på St. Hallvard videregående skole eller i andre kulturskoler. Enkelte er dessuten dirigenter for korps og kor. En av de ansatte underviser ved høyere utdanningsinstitusjoner som Kunsthøgskolen i Oslo (KHIO) og OsloMet. Den typiske kulturskolelærer innehar en spisskompetanse innen sitt felt, enten det er fiolinspill, sang, teater eller kunstfag. I musikkfaget står mesterlæretradisjonen sterkt, noe som passer godt med den spisskompetansen kulturskolelærerne innehar.

Enkelte av kulturskolelærerne har breddekompetanse eller sidekompetanser som kommer kulturskolen til gode; musikkterapi, kulturprosjektledelse, direksjon, ensembleledelse, komposisjon, musikkproduksjon osv. Likevel er det tydelig at kulturskolen har behov for andre typer kompetanse, som mer tverrfaglig kompetanse, mangfoldsledelse, ulike former for kompetanse i gruppedidaktikk, vurderingskompetanse, kompetanse i kvalitetsarbeid samt digital- og teknisk kompetanse. Det er med andre ord behov for kompetanseutvikling i kulturskolen og derfor lages en kompetansehevingsplan som vedtas i kollegiet hvert andre år. Ved rekruttering av nye lærere er det viktig at kompetanseområdene over blir dekket, og siden Lier kulturskole er attraktiv for nye søkere vil dette kunne synes i stillingsutlysningene. Det er særlig viktig for fremtiden å ta hensyn til at det finnes unike muligheter i kulturskolen for tverrfaglig arbeid.

Kulturskolens lærere har ikke lærende nettverk utover egen utviklingstid, kurs eller tilbud om relevante kompetansehevende tiltak i regi av kommunen, slik lærere i grunnskolen har. Kulturskolen har kun anledning til å prioritere kortere kurs eller kompetanseheving i utviklingstiden innenfor virksomhetens budsjett. Det er behov for innrettede kurs for kulturskolens lærere og mulighet for veiledning i tillegg til en større mulighet for etter- og videreutdanning. Et regjeringsoppnevnt utvalg foreslo i september 2022 endringer i etter- og videreutdanningen for ansatte i barnehager og skoler. I utvalgets forslag til et system for kompetanse- og karriereutvikling er kulturskolelærere en del av målgruppen for barnehage- og skoleutvikling, videreutdanning og karriereveier i barnehage og skole. Dagens etter- og videreutdanningstilbud i barnehager og skoler trenger store endringer for å bli mer framtidsrettet mener utvalget i sin utredning, som offisielt heter NOU 2022:13: «Med videre betydning - Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole.» Når etter- og videreutdanninger for kulturskolelærere tilbys, bør det derfor legges til rette for at kulturskolelærerne kan ta slik utdanning. Gjerne også i kombinasjon med å ta ordinær

lærerutdanning slik at de kan undervise i andre fag enn kunsthøgskole i skolene og få større stillinger i en og samme kommune.

Tradisjonelt har kulturskolens lærere mer eller mindre vært privatpraktiserende lærere, men i dagens kulturskole legges det vekt på at kvalitet i skoleslaget henger sammen med utviklingen av mer felles praksis. For å få til dette er kulturskolekollegiet konstituert som et profesjonelt læringsfellesskap og Lier kulturskole må være en lærende organisasjon. Det legges derfor vekt på kjennetegn på god praksis og et systematisk arbeid for forsknings- og utviklingsarbeid i egen organisasjon. Det arbeides også med pedagogisk utviklingsarbeid. I så måte må det legges til rette for nok tid til samhandling kulturskolelærerne imellom og nok rom for utvikling i virksomheten. Gjennom dette arbeidet bygges endrings- og utviklingskompetanse. Det bør være høy grad av endringsvilje i et skoleslag som dette da kunsten er tradisjonsbærer, men også skal være i bevegelse. Undervisningens kvalitet bør være gjenstand for kontinuerlig debatt innad i kulturskolen. Skoleeier har ansvar for at det finnes et kvalitetssikringssystem for virksomheten, og rektor har ansvaret for å gjennomføre et systematisk kvalitetssikringsarbeid. Arbeidet har som mål å bidra til utvikling av kulturskolen på alle målområdene i rammeplanen og denne kvalitetsplanen.

Viktige elementer i kulturskolens kvalitetsarbeid er:

Undervisnings- og læringskvalitet

- Elevenes egeninnsats og aktivitet
- Forholdet mellom mål og realisering av de ulike programmene
- Elevprogresjon
- Elevmedvirkning
- Mestringsarenaer
- Relevante tilbud for en bredde av befolkningen
- Forholdet mellom mål og realisering av de ulike programmene
- Undervisning, læringsprosesser og læringsmiljø
- Lærerkompetanse og kollegasamarbeid
- Pedagogisk utviklingsarbeid

Kvalitet i ramme faktorer

- Rutiner for elevopptak og kommunikasjonsrutiner
- Mengde undervisningstid, antall elever per gruppe og organisering av undervisningen
- Utstyr, materialer, lokaliteter og lagringsplass
- Gulvkvalitet, temperatur og akustikk
- Ressursbruk

I et samfunnsbilde hvor utfordringer står i kø kan det være lett å glemme verdien i en aktivitet helt uten å tilføye de positive virkningene aktiviteten har. Kultur- og fritidsaktiviteter i kommunen bør tilbys og tilrettelegges for sin egen skyld, ikke kun for å oppnå mål i annet planverk eller fordi de virker forebyggende. Ramme faktorer er derfor å anse som rammebetingelser for å kunne tilby og opprettholde kvalitet i tjenesteleveransen. Ramme faktorene for lokaler og utstyr er listet i rammeplanen og kulturskolen skal arbeide for gode ramme forhold. Blant annet skal kulturskolen bidra i arbeidet med Kulturarenaplanen (planlagt for 2023) på vegne av seg selv og skolekorpene.

Virksomhetskvalitet

- Samarbeid mellom hjem og kulturskole
- Kompetanseutviklingsplaner for lærere og ledere
- Samarbeid mellom kulturskole og eksterne kompetansemiljø
- Aktivitetsnivå, antall konserter/forestillinger/utstillinger
- Kulturskolens system for kvalitetssikring
- Langsiktighet i virksomhetsplanleggingen
- Arbeidsmiljø
- Ledelse
- Samarbeid mellom kulturskole og andre
- Synlighet

Opplærings organisering

Opplæringen organiseres ulikt i de ulike kunstfagene. Enten som individuelle undervisningstimer eller som gruppeundervisning. Tidsrammene for undervisning og maks antall elever per gruppe er først og fremst faglige vurderinger og skal opprettholde kvalitet, men det ligger også politiske vedtak bak. I 2020 vedtok blant annet politikerne at den individuelle instrumentalundervisningen skal være på minst 25 minutter per elev. Den ble da økt fra 20 minutter per elev. Dette var å anse som et kvalitetsvedtak der økte rammer og en omorganisering fulgte vedtaket. I omorganiseringen fikk flere av lærerne økt sin stilling og kulturskolens undervisningsår ble redusert fra 37 til på 35 ganger. Mestringsarenaene eller arrangementene i kulturskolen er en svært viktig del av virksomheten.

Organisering av lærernes arbeid

Arbeidstiden i kulturskolen reguleres av Hovedtariffavtalens kap. 1, § 4. Arbeidstiden reguleres likt arbeidstidsavtalen for grunnskolelærere SFS 2213 med enkelte unntak og lønnsnivået er likt øvrig lærerstand sitt nivå. Et ansettelsesforhold som varer et skoleår regnes fra 1.8 til 31.7, inklusive lovbestemt ferie/fritid. Kulturskolelærernes arbeid bærer preg av stor grad av selvstendighet. Lærerne er for det meste alene med eleven(e) i undervisningssituasjonen. I tillegg er en stor del av undervisningens for- og etterarbeid også utført alene. I Lier har kulturskolelærerne arbeidsplass på Stoppen. De legger opp til egne samarbeids- og produksjonsmøter og har fellesmøter ca. 1-2 ganger i måneden. Flere av lærerne kjører mellom flere arbeidssteder i Lier på en og samme dag og benytter egen bil og til en viss grad eget instrument i tjenesten. Det er behov for flere uformelle møteplasser og fellespauser i kollegiet. Det er generelt sett behov for å vurdere organiseringen med mål om at lærerne skal få mer tid til samarbeid, både i undervisningen, i det faglige og pedagogiske utviklingsarbeidet og i undervisningens for- og etterarbeid. Dette krever

at lærernes undervisningssteder og undervisningstider samles mer enn i dag, noe som vil gå utover den fleksibiliteten kulturskolen tradisjonelt har vist. I fremtiden bør det være lærerteam med minst fire lærere til samme tid ved hvert undervisningssted. Det vil være en fordel å etablere enkelte skoler som kulturstasjoner. Dette krever også at lærerne har lokaler til felles planlegging, til faglig og pedagogisk utviklingsarbeid samt til for- og etterarbeid.

Samarbeid med hjemmet

Innholdet i kulturskolen er ikke lovbestemt. De foresatte kjøper en tjeneste og eleven er tjenestemottaker. Kulturskolen er tjenesteleverandør og har ansvaret for det pedagogiske opplegget. Foreldre og ansatte har likevel sammen et felles ansvar for trivsel og utvikling, og samarbeidet skal alltid være til elevens beste. Kulturskolen og foreldre dekker ulike roller og har ulikt ansvar, men samarbeidet preges av tillit og dialog. Det er de ansatte i kulturskolen som har ansvaret for å bygge gode relasjoner til alle foreldre. Kulturskolens ansatte må også ta ansvaret for å følge opp dersom en elev ikke møter til undervisningen, eller det er behov for kontakt angående hjemme-øving, elevens progresjon, sosiale utfordringer i en gruppe, vedlikehold eller stemming av instrument osv. Uavhengig av dette, må foreldre være klar over hvilke vilkår de har samtykket til og følge opp sine forpliktelser i forhold til reglementet. Reglementet er også å anse som en serviceerklæring, da det fremkommer i reglementet hva tjenestemottaker kan forvente seg av kulturskolen og hva kulturskolen forventer av de som betaler for tjenesten (vedlegg).

I gruppeundervisning av de yngste barna, legges det inn tid mellom gruppene til uformelle samtaler i forbindelse med levering og henting. Det er særlig viktig at de yngste barna og foreldrene deres blir møtt på en tillitsvekkende og god måte. Forholdet mellom kulturskole og hver enkelt familie skal kanskje vare i 10-12 år. Mange elever går i kulturskolen fra de er 6-7 år til de er 18-19 år. En forutsetning for et godt samarbeid og for å kunne ivareta hvert barn på beste mulige måte er god kommunikasjon. De ansatte skal derfor øves i å sikre at beskjeder er mottatt og forstått. Felles forståelsesgrunnlag er et begrep som går igjen i Lier kulturskole. Dersom foresatte til de eldre elevene ønsker at hovedkontakten skal være mellom lærer og elev, bør det gis beskjed om det, men dette vil også være en del av elevens naturlige dannelses- og utviklingsprosess. Det vil kunne skje av seg selv der relasjonen mellom lærer-foreldre og lærer-elev er god. Kontakt med foresatte opprettholdes uansett av administrasjonen, men skal også til en viss grad opprettholdes av lærer dersom foreldre ikke har gitt annen beskjed.

Det formelle samarbeidet ivaretas slik:

- Foreldremøter eller Ha-med-voksen-dag
- Elevsamtaler
- Dugnadsinnsats
- Betalingsvilkår/reglement og GDPR
- Kulturskolesystemet Speedadmin og elevkortene der
- Utsendelser
- Fremmøtelister
- Fakturering

Det er en fordel å legge opp til dugnadsinnsats for de foresatte tilknyttet større forestillinger i kulturskolen. Det skaper et utvidet fellesskap og tilhørighetsfølelse også for foreldrene. Lærer og foreldre blir bedre kjent og dialogen går enklere deretter. Foreldrene får på denne måten økt

forståelse for kunstfagenes egenart, eierforhold til det som skjer i undervisningen og dermed til hva som kreves av hjemmeøving. Det er i så måte frivillighet knyttet til kulturskolens drift.

Lærerne i kulturskolen er bevisst på sin aktivitetsplikt og på sin meldeplikt. Kulturskolelærerne benytter jevnlig verktøyet for pedagogisk analyse og gjennomfører kollegabasert veiledning når det er behov for det.

Samskaping med andre

Oppvekst

Kulturskolens kunst- og kulturfaglige kompetanse kan supplere den obligatoriske opplæringen gjennom et tett samarbeid med skoleverket. Opplæringsloven sier at kulturskoletilbudet i kommunene skal være organisert i tilknytning til skoleverket. Læreplanverket for grunnskolen appellerer til et samarbeid mellom grunnskole og kulturskole i fagene musikk og kunst og håndverk, men fungerer også godt for valgfaget Sal og scene, gym, språkfag eller der drama som metode trengs i det sosiale arbeidet i en klasse/på en skole. Samarbeidet mellom kulturskole og grunnopplæring bør foregå både på elevnivå, lærernivå og ledernivå. Lier kulturskole har sin ordinære kulturskoleundervisning ved en rekke av grunnskolene i Lier, og samarbeider i dag om bruk av grunnskolens lokaler. I tillegg finnes forpliktelse samarbeid i samskapingsmodellene Sunne Aktive Liunger (SAL) og Sammen om livsmestring ungdom, der skolens tverrfaglige dybdeområder er i særlig fokus. Men det er i dag ingen sambruksavtale om lokaler som kunne gitt kulturskolelærerne en lettere arbeidshverdag. Ei heller finnes formaliserte samarbeid mellom grunnskole og kulturskole som kan gi en bedre utnyttelse av kulturskolelærernes fagkompetanse og bidra til å heve kvaliteten i estetiske fag i grunnskolen. Det kan dessuten være fint for fremtiden å se kulturskole i sammenheng med tiltaket «*Laget rundt barnet.*» (Meld. St. 6 2019-2020) og med miljøverkstedene. Det kan dessuten være bra å benytte kulturskolen til å oppfylle målene i rammeplanen for SFO (UDIR 2021). Det er målsetninger i sistnevnte rammeplan som har en direkte tilknytning til det kulturskolen kan bidra med som beskrevet i politisk sak til OKI utvalget i Lier, juni 2022.

Helse

Kulturskolen er ansvarlig for ordningen Den kulturelle spaserstokken (DKSS) i kommunen. Formålet med ordningen er å gi eldre tilgang til profesjonell kunst og kultur, og legge til rette for samarbeid mellom kultursektoren og helse- og omsorgssektoren. Se handlingsplanen for DKSS. I forbindelse med DKSS har mange kommuner omreisende musikkterapeut ansatt i kulturskolen. Det har ikke Lier. Samarbeidet med helse og omsorg er et viktig felt å undersøke for neste periode. Kulturskolen vil ta initiativ til å synliggjøre mulighetene som ligger i et tettere samarbeid med helse og omsorg. Kvalitetsreformen «Leve hele livet» (Meld. St. 2017-2018) viser til miljø- og musikkterapi som effektive verktøy i eldreomsorgen, både for å stimulere til fysisk, men også kognitiv aktivitet. Rett bruk av musikkterapi kan gi mindre bruk av tvangsvedtak og redusere bruken av medisiner, deriblant sterke beroligende legemidler. Vi ser derfor på et tettere samarbeid med helse, omsorg og velferd i kommunen om musikkfaglige tiltak som et mulig satsningsområde for å øke livsglede, opplevd livskvalitet og livsmestring for pasienter/brukere. Forhåpentligvis vil et slikt samarbeid på tvers av sektorene kunne føre til utvikling av nye, forbedrede tjenester.

Kulturlivet

Opplæringsloven sier at kulturskoletilbudet i kommunene skal være organisert i tilknytning til kulturlivet i kommunen. Det er i dag god samhandling og gode samarbeid med virksomheten Kultur og fritid. De to virksomhetene har særlig godt samarbeid på Biblioteket, Kulturscenen, rundt Den kulturelle skolesekken (DKS) og Ung Kultur Møtes (UKM). Kulturskolen sitter f.eks i styringsgruppen for Den kulturelle skolesekken som kultur og fritid er ansvarlige for.

Dette er ulikt i Lier fra hvordan det er i de fleste andre kommuner der kulturskolen er ansvarlig for DKS. Jevnlig dialog og deling gir virksomhetene mulighet til å «spille hverandre gode». De to kan i mange sammenhenger ses under ett og er begge viktige virksomheter for å nå kommunens mål. Gjennom tydelige oppgavelinjer ivaretas det gode forholdet mellom de to virksomhetene. I spennet mellom de to virksomhetene er det blant annet ikke tvil om at det er kulturskolen som skal være primærleverandør av opplæring innen kunstfag. Det er også viktige samarbeid om Lierdagene og Gilhus gård, med Lier bygdetun, festivaler, Pensjonistforeningen osv. Ved bygging av nye bibliotek eller en etablering av bibliotek på bakkeplan i Lierbyen vil kulturskolen kunne være naturlig sambruker og det vil gi gode synergieffekter i og med at både elever, søsken, venner og foresatte venter før og under kulturskoleundervisning. Muligheter for synergier også for næringslivet er der og et tettere samarbeid med handelsstanden er ønskelig.

I Lier er skolekorpseene den fremste av kulturskolens samarbeidspartnere innenfor det frivillige kulturlivet. Det finnes muligheter for videreutvikling av kulturskolen blant annet i forhold til å være en ressurs for andre lag og foreninger enn korpseene. Samarbeidet med korpseene er godt og det er forankret i en korpsavtale som revideres hvert år (vedlegg). Samarbeidet med Brazz banden trenger et politisk vedtak. Det er en fin anledning for også å ta en ny titt på Korpsavtalen. En helhetlig sak om korpssamarbeidet skal derfor leveres med det mål for øye også å se hvordan kulturskole kan bidra ovenfor andre lag og foreninger i fremtiden.

Den kompetansen kulturskolelevne får, kommer det lokale kulturlivet til gode selv om de aller fleste elevene som går i kulturskolen skal velge andre yrkesveier enn som profesjonelle kunst- eller kulturutøvere og kulturprodusenter i fremtiden. Mange skal fortsette som amatørutøvere i kor, korps og teaterlag, og ikke minst som kompetent publikum og som driftige frivillige. Kulturskolene har som en del av sitt oppdrag å være en viktig støtte for å sikre kvalitet og kontinuitet for korps, kor, og andre som benytter seg av opplæringsstilbudet i kulturskolen (rammeplan, s.9)

UH-sektoren

Lier kulturskole har et ansvar for å ta initiativ til og drive forsknings- og utviklingsarbeid innen det kunstfaglige og kunstpedagogiske feltet. Dette kan både være utviklingsprosjekter hos enkeltlærere eller lærergrupper, samarbeid opp mot UH-sektoren på masterarbeider samt forskningsprosjekt på høyere nivå. Følgeforskning inn mot utviklingsprosjekter i kulturskolen bør vurderes. Et teknologifagprosjekt kan eksempelvis være en god case for følgeforskning. Det vil være en fordel for Lier om Lier kulturskole nevnes i nasjonale og internasjonale publikasjoner. Lier kulturskole har i dag forpliktende samarbeid med UH-sektoren alene og gjennom Ung Musikk og Norsk kulturskoleråd. Det er svært god dialog mellom Lier kulturskole og OsloMet, Kunsthøgskolen i Oslo og Høgskulen på Vestlandet, men det er også dialog med Høgskolen Innlandet og Norges Musikkhøgskole. Dette blant annet fordi kulturskolens rektor har god kontakt med dette utdanningsnivået gjennom sin nasjonale stilling som bidragsyter innen teaterpedagogikk. I byggingen av Fjordbyen er det av disse grunner naturlig for kulturskolen å spille inn mulighetene for å trekke til seg et UH miljø utover helse. Lier kulturskole anerkjenner sitt ansvar ovenfor Høgskole- og Universitetssektoren og stiller som praksisarena for pedagogstudenter. De ansatte i kulturskolen skal få muligheten til å opparbeide seg veiledningskompetanse dersom de ønsker.

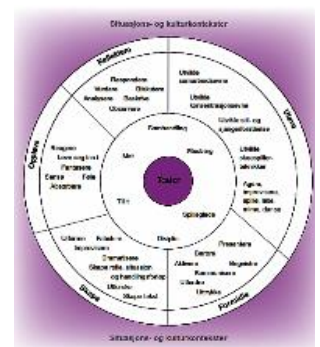
Digitalisering

Flere av kulturskolens lærere bruker digitale verktøy aktivt i opplæringen, men dette varierer mye fra lærer til lærer. Det er med andre ord behov for kollektivt å løfte satsingen på digitale verktøy i kulturskolen. Mulighetene er mange, og digitale verktøy kan bidra til økt læring hos elevene. Dette kan være gjennom strømming av gruppetimer, teknikk-klasser og forestillinger. Elevene kan gis tilgang til veiledningsvideoer og digitalt læremateriell, og mulighetene for innspilling av lyd og video kan brukes i opplæringen og vurdering av elevfremføringer i større grad enn hva som gjøres nå. De digitale verktøyene skal ikke erstatte den menneskelige læreren og relasjonen mellom lærer og elev, men de kan bli et svært godt supplement som utvider læringsmulighetene til elevene. I tillegg er det viktig at kulturskolen er tidsaktuell og fremtidsrettet hvis kulturskolen skal beholde sin aktualitet overfor barn og unge. En slik satsning forutsetter investeringer i utstyr og infrastruktur, og ikke minst kompetanseheving hos alle ansatte. Det bør nedsettes et team for FOU-arbeid knyttet til det digitale arbeidet i kulturskolen.

6. LOKAL LÆREPLAN

Lærerens møte med eleven og elevens møte med de kunstneriske aktivitetene er den sentrale kjernevirksomheten i kulturskolen. Hensikten med de pedagogiske møtene er først og fremst å lære elevene håndverket i faget de har valgt.

Kulturskolen vil, gjennom varierte aktiviteter, arbeide for at elevene får opplevelser og innsikt som kan gi varig kunnskap. Gjennom bilde, form, tone, bevegelse og ord, vil kulturskolen stimulere elevene til å få praktisk kunnskap i utøvelse av kunstfagene og viktige sidekompetanser.

Lier kulturskole skal utvikle en lokal læreplan som et internt dokument der skolens pedagogiske plattform beskrives. Hvert enkelt fag og hvert enkelt instrument skal i læreplanen ha en egen fagplan med tilhørende kompetansemål. Fagplanene skal være et tillegg til kvalitetsplanen, og skal ferdigstilles i løpet av de neste 4-årene. Hver av fagplanene i rammeplanen har sitt eget faghjul som vil være viktige verktøy i utviklingen av lokal læreplan. I faghjulene listes nøkkelkompetanser som å øve, lytte, lese, fremføre, formidle, reflektere og skape/lage.

Fagplanene skal være et arbeidsredskap for skolens lærere, og gir en naturlig progresjon i undervisningen tilpasset den enkelte elev. Foresatte kan be om innsyn i læreplanen, og de kan lese fagbeskrivelser av hvert fag i kulturskolesystemet.

I fagplanarbeidet skal det tas utgangspunkt i at målet er å utvikle elevens **kunnskap, ferdigheter og holdninger** med følgende definisjoner:

- **Kunnskap**
Fakta. Noe hodet kan og husker.
- **Ferdigheter**
En ferdighet er en lært kapasitet til å utføre bestemte aktiviteter. Noe kroppen kan og hele mennesket husker.
- **Holdninger**
En lært tilbøyelighet til å vite hva respekt for noe og noen er, til å utvise det og til å være positiv.

Hvert enkelt fag vil få overordnede mål og delmål i fagplanene. Eksempelvis som dette:

Gjennom arbeidet skal elevene:

- Oppnå gode ferdigheter, på alle nivåer, ut fra ambisjonsnivå.
- Oppleve mestringsglede og positiv selvutvikling.
- Utvikle seg til selvstendige utøvere som har glede av kunstfaget sitt livet gjennom.
- Ha grunnleggende kunnskaper om teori, kunst og kulturhistorie.
- Bli aktive lyttere og godt publikum.
- Utvikle evnen til samspill, samarbeid og ensembleforståelse.
- Få muligheter til fordypning som kan danne grunnlag for videregående og høyere utdanning.
- Bli ressurspersoner som bidrar til et levende kulturliv.
- Ha forståelse for scenerommet.

En av intensjonene med fagplanene er å vise i hvilken rekkefølge opplæringen vil foregå og synliggjøre utviklingen eleven gjennomgår i opplæringstiden. Progresjonen i planene er lagt opp slik at den tar hensyn til den enkelte elevs alder, evner, tempo og forutsetning.

Kulturskolen tilbyr tre opplæringsprogram: *Breddeprogram, kjerneprogram og fordypningsprogram.* Programmene er gradert i forhold til undervisningsmengde, krav til egeninnsats og til faglig utvikling. De er tilpasset elevens alder og/eller interesse for å fordype seg. Timerressursen per tilbud og egenandelen i kulturskolen differensieres i forhold til de ulike programmene.

Breddeprogrammet er et lavterskeltilbud med fokus på aktivitet mer enn læring. Det har åpent opptak for alle elever som ønsker det, så fremt det er plass. Undervisningen skal bidra til å gi smakebiter av kunstfag, utvikle kreative evner, faglig kompetanse og samarbeidsevne som grunnlag for personlig utfoldelse. Dette programmet omfatter fagtilbud som er særskilt egnet for gruppe- og ensembleundervisning, eller det kan være tilrettelagte tilbud.

Undervisningen kan gis i form av:

Ventelistekurs og introduksjonskurs
Begynneropplæring
Lengre eller kortere kurs og kreative verksted
Kulturkarusell i SFO-tiden på egen skole

I Lier kulturskole tilbys per nå følgende breddetilbud:

Barnedans
Dans og dramalek
Barnekor
Sirkus i SFO-tiden
Dagkurs for voksne i keramikk
Musikkterapi
Kortkurs/helgekurs/verksteder og ferietilbud

Det ses også på muligheten for å starte med musikk fra livets begynnelse (babysang) igjen.

Kjerneprogrammet har åpent opptak for elever som er motivert for større undervisningsmengde og systematisk egeninnsats. Dette er i dag primærvirksomheten til Lier kulturskole. Forutsetningen for opptak, er ledige plasser på disiplinen. Innholdet i undervisningen skal bidra til å utvikle kreative evner, håndverksmessig og kunstnerisk kompetanse og samarbeidsevne. Undervisningen gis på alle nivåer, fra nybegynner til viderekomende. Programmet er basert på

langsiktighet, progresjon og systematisk trening. Undervisningen er tilpasset den enkelte elev og foregår både individuelt, i grupper og i ensembler, og er organisert per uke over hele kulturskolens skoleår. Veiledning skjer i timene og øvelse skjer hjemme. Dette programmet skal kunne kvalifisere til fordypingsprogrammet og videregående opplæring i faget.

Kjerneopplæringen deles inn i fire faser:

- 1: Nybegynnerfase
- 2: Mellomfase
- 3: Øvre mellomfase
- 4: Viderekommende fase

Vi grovdeler i utviklingsfaser, men det er viktig å være bevisst på at elever kan befinne seg på ulike stadier samtidig. Å utvikle seg kunstnerisk er en kontinuerlig læringsprosess. Én og samme elev kan befinne seg på ulike nivåer når det gjelder fagforståelse, motorisk utvikling, språkforståelse, teknikk, note- eller manuslesing eller gehørutvikling. Elevens individuelle forutsetninger vil være bestemmende for progresjon og valg av innhold. Det er derfor ingen tidsplan knyttet til de ulike fasene, men en veiledende progresjon tilsier ca. 1-4 år per fase.

Fordypningsprogrammet har opptakskrav. Elever søker seg til dette programmet med motivasjonsbrev og anbefalingsbrev fra lærer. Opptaksprøver praktiseres. Dette programmet er for motiverte elever som har særlig interesse og forutsetninger for å arbeide med faget i fremtiden. Det stilles krav til høy og målrettet egeninnsats i dette programmet.

Undervisningstilbudet skal være vesentlig forsterket med hensyn til innhold og omfang i forhold til kjerneprogrammet. Undervisningen vektlegger utviklingen

av kreative evner, håndverksmessig og kunstnerisk kompetanse, selvstendighet og samarbeidsevne. Undervisning og veiledning er tilpasset den enkelte elev og foregår både individuelt, i grupper og ensembler, organisert per uke over mesteparten av skoleåret. Det fokuseres på teori, kunnskapsnivå, samt på elevens helhetlige kompetanse, progresjonstempo og selvstendighet. Programmet skal kunne kvalifisere for videregående opplæring og høyere kunstfaglig utdanning. Deler av undervisningen kan foregå i samarbeid med andre institusjoner på regionalt og nasjonalt nivå og med andre kulturskoler.

Talentutvikling

Et politisk vedtak fra 2020 sørget for at Lier kommune ble medlemskommune i de to store satsningene på talentutvikling innen kunst og kultur i Viken: Ung Musikk¹² og DanseFot¹³. I tillegg er kommunens stolt leverandør av talenter til de nasjonale ordningene TUP (NMH's

¹² www.ungmusikk.no er et samarbeid mellom NMH og musikkutdanningene i Viken med det mål for øye å styrke båndene mellom ulike utdanningsnivå og stimulere til talentutvikling.

¹³ www.dansefot.no er et talentutviklingsprogram der unge dansere og deres pedagoger fra hele Viken møtes og utvikler seg sammen.

talentutviklingsprogram), UMM (Ungdommens Musikk Mesterskap – Kulturrådet, NMH, NMF, NKR, MPN) og Ung Filharmoni (Barratt Due, Talent Norge og Oslo filharmonien).

Haugestadstipendet er dessuten en viktig bidragsyter sammen med den nasjonale stipendordningen Drømmestipendet der Lier kulturskole er ansvarlig i egen kommune (Norsk Tipping og Norsk kulturskoleråd).

Vurdering for læring

All undervisning i kulturskolen skal være tilpasset den enkeltes mestrings- og modenhetsnivå. God og regelmessig øving er en forutsetning for egen utvikling. Det er viktig å være klar over at det er eleven selv, som med sin egen innsats utenom selve undervisningen, lærer seg å spille et instrument, utvikle sine ferdigheter i kunst, oppleve at replikkene sitter godt osv.

Opplæringsprogrammene skal fungere som et utgangspunkt for utviklingssamtaler med elev/foresatte. Det praktiseres **vurdering for læring** i kulturskolen. Vurdering for læring handler om at eleven gis jevnlig tilbakemeldinger med det mål å fremme læring og utvikling hos eleven. Dette står i kontrast til vurdering av læring, der man vurderer sluttresultatet hos en elev. I så måte er vurdering for læring noe som ligger i kulturskolens natur, men begrepet i dag omhandler en systematisk tenkning om læring og tilbakemeldingsrutiner som ikke var like systematisk praktisert tidligere i kulturskolene. Vurdering er en viktig del av læringsarbeidet. Kulturskolens lærere skal være tydelige læringsledere. Alle elever har behov for å bli sett og få konkrete tilbakemeldinger som støtter framgang og utvikling. Hensikten med vurdering er elevens personlige og kunstneriske vekst. Eleven skal vurderes på bakgrunn av egen modenhet i faget, men kan også vurderes i forhold til eget ambisjonsnivå. Det er liten vits at kulturskolelærerne har ambisjoner på vegne av elevene i lengden dersom egenøving aldri følges opp i hjemmet. I slike tilfeller kan ambisjonsnivået for en elev bli flyttet til breddeprogrammet selv om eleven går i kjerneprogrammet. Reglementet er derfor tydelig på at det kreves egeninnsats for å være elev i kulturskolen.

Elevenes forutsetninger for å lære kan styrkes dersom de:

- Forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem.
- Får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen.
- Får råd om hvordan de kan forbedre seg.
- Er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å gjøre hjemmearbeid eller vurdere eget arbeid og utvikling (UDIR:2014).

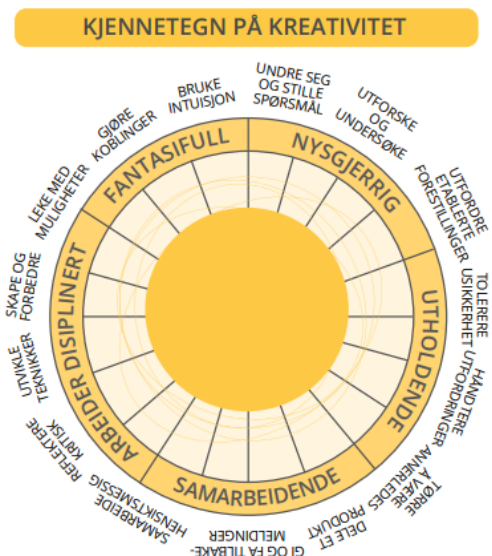
Gjennom å delta aktivt i vurderingsarbeidet ved å selv sette ord på målet, vurdere seg selv og vurdere medelever, blir elevene mer autonome – de får mer kontroll over sin egen læring og egen læringsprosess. De utvikler, ikke minst, begreper for å snakke om kvalitet og læring av ferdigheter og kunnskaper (Vinge 2014). Læringsmålene er viktige kriterier å vurdere elevenes utvikling opp mot. Elevene må forstå hva de skal lære, og hva som er forventet av dem. Læringsstøttende tilbakemeldinger innebærer å gi tilbakemeldinger som gir grunnlag for videre utvikling. Dette er formativ vurdering og kjernen i lærerens veiledning. Det ligger et stort læringspotensial i en positiv bekreftelse. Prosessvurdering vil innebære konkrete råd om hva eleven bør arbeide videre med. Dialog om faglig kvalitet innebærer at læreren legger til rette for en kontinuerlig dialog med elevene om hva som er faglig kvalitet, og hvordan dette kan oppnås. Elevrespons innebærer at elever gir hverandre tilbakemeldinger på fremføringer, og på den måten samtidig trenes i observasjon og verbalisering. Læreren legger til rette for reflekterende samtaler og kjøreregler for slike tilbakemeldinger. Gruppevurdering kan også være fint etter en forestilling og på den måten kan

elevene lære enkle evalueringsteknikker som f.eks. *Ringstabekkryset*¹⁴. Læreren legger til rette for gruppevurdering som stimulerer til et godt og inkluderende læringsmiljø. Det at eleven vurderer seg selv innebærer at eleven ved hjelp av lærer settes i stand til å vurdere kvalitet på eget arbeid, innsats og utvikling. En god læringsprosess innebærer å vite både hva man kan og bli bevisst på det man strever med. Loggbok, sjekkliste og øvingsdagbok kan brukes for å øke elevens bevissthet rundt egen læring og utvikling. Men som lærere må man være klar over at vurdering skal skje «til riktig tid». Innen kunst og kultur er det kjent at man aldri vurderer noen eller noe rett etter en konsert, forestilling m.m. Det må tas hensyn dersom en elev eller en gruppe har behov for «å hvile i en mestringsopplevelse». I kulturskolen er det tid til at vurderinger og evalueringer får modnes, og iblant kanskje de ikke engang trenger og uttales. Kulturskolelærerne må derfor ha god «forståelse for timing» og en svært utviklet intuisjon. Vurderingen skal aldri skje for vurderingens egen skyld.

Kulturskolefagene er alle praktiske fag. I st. meld.nr. 22 (2010-2011) «*Motivasjon – Mestring – Muligheter*» som egentlig er en melding om ungdomstrinnet, innføres begrepet PRUV. Det betyr at undervisningen skal være praktisk og relevant, utfordrende og variert. I Lier kulturskole praktiseres PRUV i kraft av kunstfagenes egenart.

Kreativitet skal være bærende i kulturskolens opplæring og leken skal ha en viktig plass.

7. KUNNSKAPSGRUNNLAG

Kulturskolens kvalitetsarbeid og valg av tiltak skal forankres i kartlegginger, gode analyser, kunnskapsbaserte avgjørelser og evnen til å fornye seg der det trengs. Derfor var det viktig for kulturskolen med et grundig kunnskapsgrunnlag i denne planen.

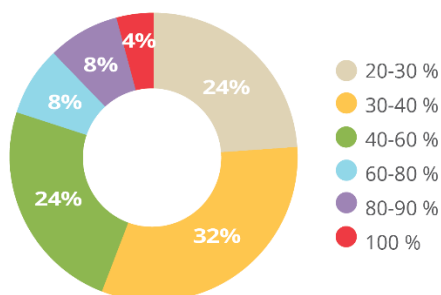
I tillegg til grunnskolen og barnehagene er kulturskolen en av de viktigste kulturformidlerne i Lier kommune. Gjennom kulturskolen får et stort antall barn og unge undervisning hver uke innenfor et vidt spekter av tilbud. Kulturskolen har i dag ca. 600 faste elever fordelt på ca. 700 faste elevplasser, 26 lærere og 12,6 årsverk. I tillegg har kulturskolen sporadiske deltakere på ferieaktiviteter og kortkurs. Som samskappingsaktør treffer kulturskolen langt flere elever i skolene. Per nå

¹⁴ En evalueringsmodell som ble utviklet som verktøy for skolebasert utvikling på 90-tallet på Ringstabekk skole i Bærum.

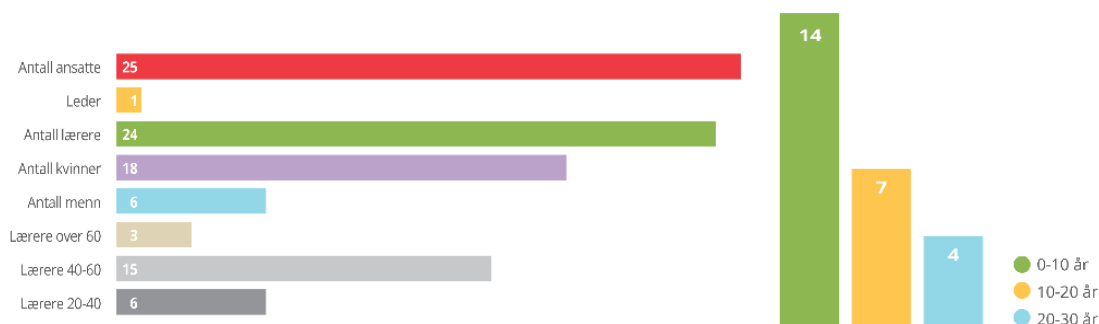
programmerer kulturskolen for 8 turnèbesøk på institusjonene i året gjennom DKSS. Kulturskolen treffer 6-8000 publikummere og uformelle brukere per år digitalt og fysisk. Kulturskolen drifter sin egen friplassordning, er lønningskontor for dirigenter, sørger for at skolekorpsmedlemmer får instrumentopplæring av høy kvalitet, drifter utleie av strykerinstrumenter til elever og har ansvaret for instrumenter og utstyr av betydelig verdi. Videre har skolen delansvaret for daglig drift på Stoppen sammen med Voksenopplæringen.

Kulturskolen er en deltidsorganisasjon. Lærerne har i gjennomsnitt 2,5 arbeidsforhold. For øyeblikket varierer stillingene fra 6 til 80%, men det vanligste er et bilde likt det fra 2020 som man kan se i modellen under (NB! Modellen er fra før omstillingen som ble iverksatt høsten 2020). Kun leder er i 100% stilling.

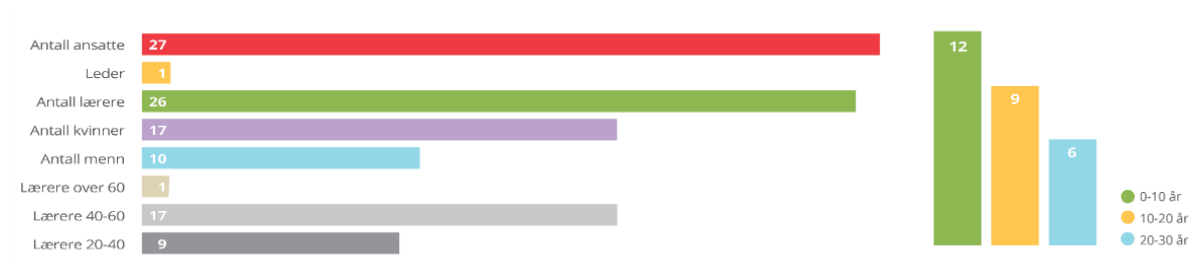

Det har de siste årene pågått et arbeid for å jevne ut stillingsstørrelser og kjønnsbalansen i virksomheten. Grunnet pandemien har det vært noe uforutsett utskiftning i kollegiet som har resultert i at aldersnivået har gått ned. Utdanningsnivået er høyt. Antall år i virksomheten holder seg relativt stabilt og det er lite utskiftning blant lærerne.

Slik så ansattbildet ut i 2019:

Slik ser det ut i 2023:

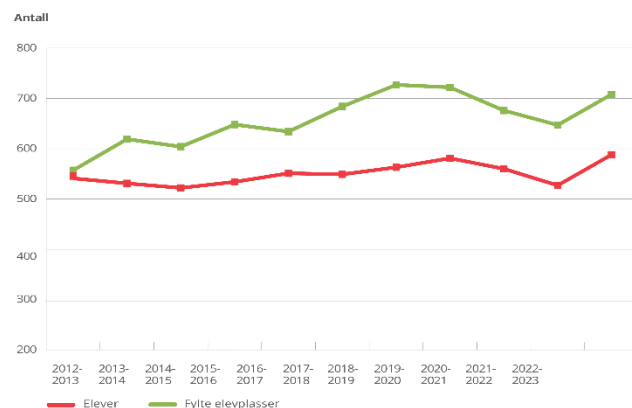
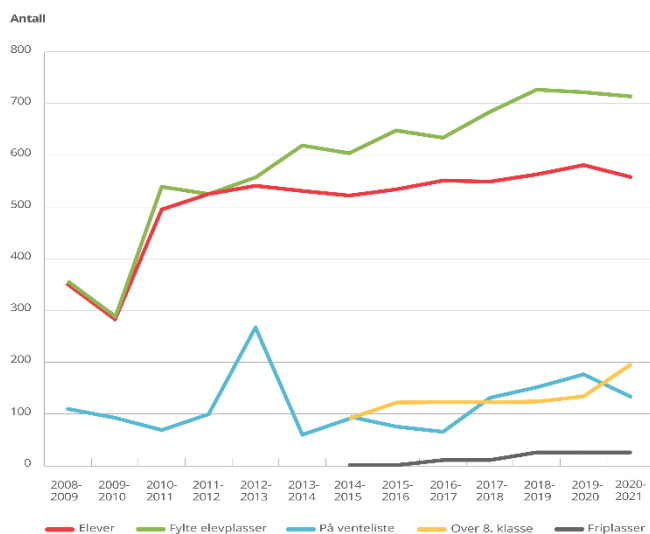

Tilbudet omfatter musikk, dans, teater, sirkus, skapende skriving og visuell kunst. Det tilbys 24 ulike faste tilbud i Lier kulturskole i dag i tillegg til innkjøp av undervisning i fagott, obo og kontrabass fra Asker kulturskole.

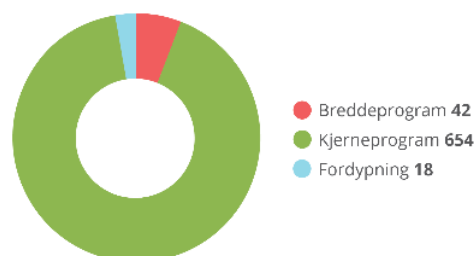
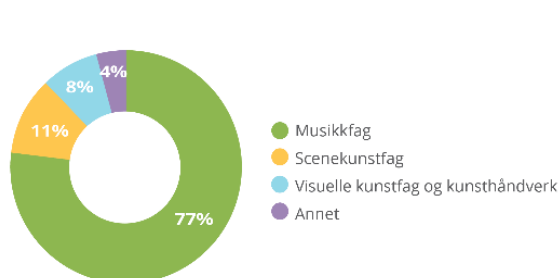

Elevutviklingen ser slik ut:

Som man ser her, sank elevtallet og søker tallene under Covid19 pandemien, men de er nå på vei opp igjen til nivået før pandemien. Det skyldes et systematisk arbeid med markedsføring, men også korpsenes gode arbeid for å rekruttere og kulturskolens egen satsning på gruppefag fremfor tilbud med individuell opplæring. Av diagrammet til venstre kan man tydelig se at kulturskolens elevlister ble digitalisert i 2009. Før den tid er det vanskelig å si hvor mange elever og søkere kulturskolen egentlig hadde. Etter dette året økte elevtallet og søker tallene dessuten betraktelig. Dette da samarbeidet med korpsene ble formalisert og tydeligere i den tiden og fordi kulturskolens portefølje ble utvidet med flere gruppefag som dans og teater. Man kan også se konturene av kulturskolens pågående arbeid for å beholde ungdommene og i dette arbeidet må det fortsatt settes inn tiltak i kommende periode. Forholdet mellom fylte elevplasser og unike elever har økt noe gjennom tidene på bakgrunn av blant annet etableringen av strykeorkester, fordypningstilbud og band og det er for tiden relativt stabilt. Diagrammet til venstre viser en suksesshistorie i samhandlingen mellom frivilligheten og kommunen. Det er en gjensidig avhengighet mellom skolekorpsene og kulturskolen.

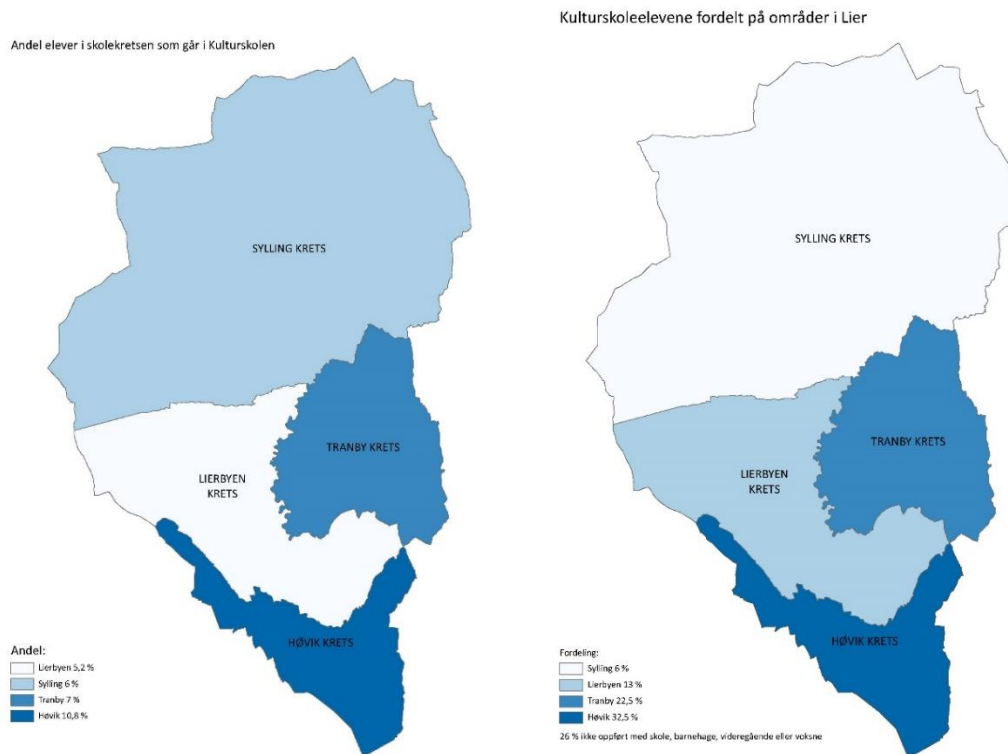
Kommunens elever er fordelt slik på fagområdene og undervisningsprogrammene:

Diagrammene over er fra 2020 og ser noe annerledes ut i dag grunnet prøveprosjektet med sirkusfag. Med den satsningen har andelen elever i breddeprogrammet økt og det nærmer seg en liten utjevning i fordelingen mellom musikk og andre faggrupper, men det er altså fortsatt er stort potensiale i å utvikle kulturskolens breddeprogram og fordypningsprogram samt i en utjevning mellom faggruppene.

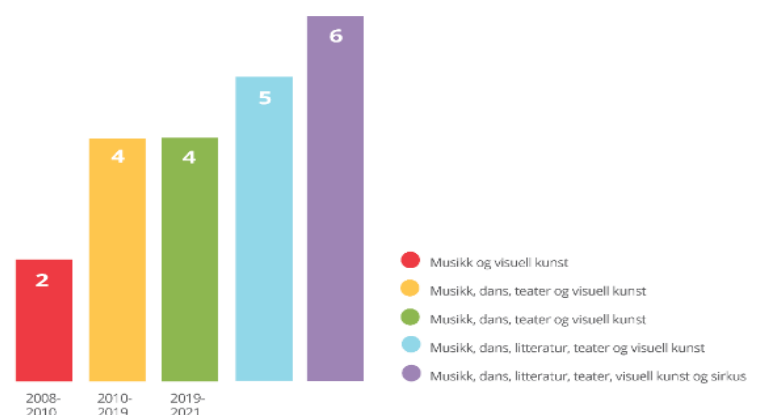
Undervisningen foregår på Gullaug, Stoppen, Hegg, Heia, Tranby, Hallingstad, Hennummarka og Sylling. Over 50 % av elevene undervises i dag i Høvik og Lierbyen mot 6% i Sylling. 3 fagområder undervises **desentralisert**. Musikk, skapende skriving og sirkus. Modellen under viser hvor i kommunen kulturskolens elever kommer fra:

Modellene viser at det er et utviklingspotensiale i å øke aktiviteten og dermed elevtallet ute i skolekretsene utenfor Stoppen området. Noe som er helt avhengig av gode rammer og samarbeid. Kulturskolen skal gjøre sitt for at dette synliggjøres og foreslår økt aktivitet ute på skolene i SFO tid på bakgrunn av disse tallene og med tanke på kommunens klimamål.

Kulturskolen har utviklet seg fra å dekke to **fagområder** til å dekke 6 fagområder fra ansettelsen av rektor nummer 2 i 2009 og rektor nummer 3 i 2018 slik diagrammet viser.

Det er svært god måloppnåelse. Ved å definere fagområdene som kunstuttrykk slik man gjør i Den kulturelle skolesekken, kan dans, teater og sirkus favnes av ordet scenekunst. Derfor opereres det med 4 kronblader i kulturskolens blomsterlogo. Basert på de 4 kunstuttrykkene musikk, visuell kunst, litteratur og scenekunst.

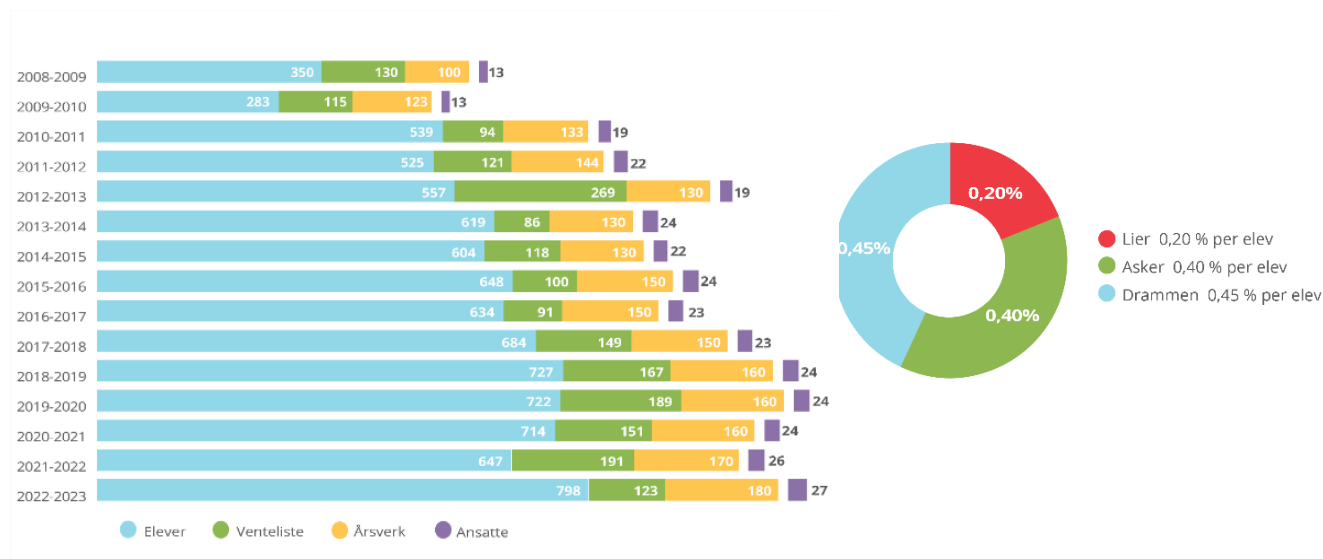

På tross av en utvikling med økt antall elever og lærere, økt antall faggrupper og tilbud samt økende oppdrag som samskapingsaktør, har ressursen på administrasjon og ledelse stått nærmest på stedet hvil. I 2018 var antall årsverk på 9,94 mot i dag da antall årsverk er på

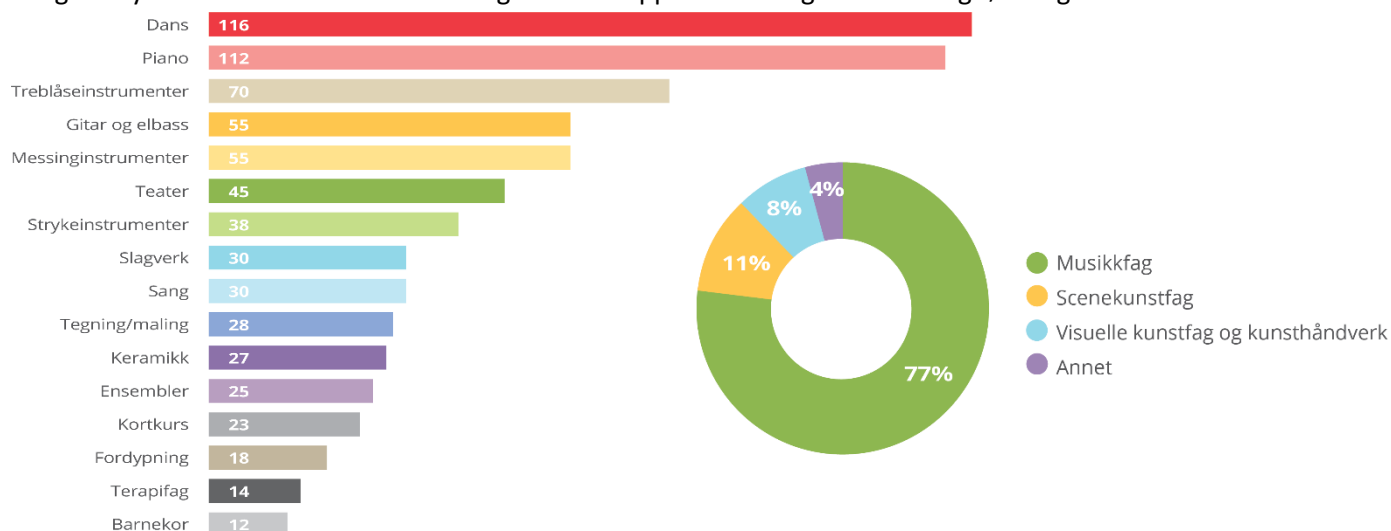

12,6. Antall årsverk på ledelse og administrasjon var i 2018 på 1,6 og i dag er det på 1,7. Antallet ansatte var i 2018 på 24 stk. mot 27 stk. i dag. Av de 27, er fortsatt 24 faste stillinger og 3 er midlertidige. De midlertidige stillingene er delvis finansiert med tilskuddsmidler.

Her er et bilde av ekspanderingen av kulturskolens virksomhet som viser at ressursen til administrasjon og ledelse ikke har økt proporsjonalt med øvrig utvikling. I diagrammet til venstre er årsverk ikke lik kulturskolens totale årsverk, men lik årsverket i administrasjon og ledelse. Diagrammet til høyre viser Liers ledelse og administrasjon per elev sammenliknet med Drammen og Asker. Det er behov for avdelingsledernivå på minst ½ årsverk for å kunne videreutvikle kulturskolen og være en attraktiv skole å lede. Kulturskolen spiller inn dette til HP hvert år.

I modellen under fra 2020 kan man se at danselæreren underviser svært mange. Hun underviser faktisk like mange elever i en 45% stilling som 4 pianolærere underviser i til sammen 220% stilling. Det har tradisjonelt vært stor utskiftning av lærere på dans og teater da det har vært drevet «rovdrift» på dem. De setter opp store forestillinger som krever mye av dem og de administrerer flere barn og foreldre. Det er derfor nå noe nedsatt leseplikt for gruppefag og terapifag i kulturskolen. Dette er fremforhandlet og er satt inn som tiltak for å beholde lærere. Lærerne i de tradisjonelle gruppefagene (kunstfagene og scenekunsthagene) er i tillegg en minoritet i kulturskolen og må systematisk inkluderes i utviklingstid for å oppleve mening i arbeidet og føle seg sett.

Med tanke på samfunnsutviklingen, er det laget følgende prognose for kulturskolen:

PROGNOSE DAGENS DEKNING (10%)

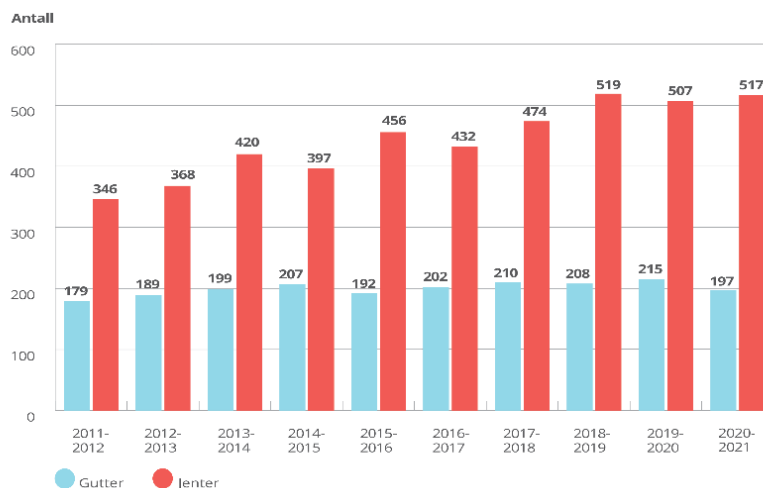
Dagens reelle tall				% økning fra 2020 til 2040 med dagens dekning	
Antall elever	2020	2030	2040		
Høvik	232	223	400	Høvik	73%
Lierbyen	117	159	165	Lierbyen	41%
Tranby	162	185	178	Tranby	10%
Sylling	46	60	58	Sylling	26%
Totalt antall elever	557	626	557	Økning i kommunen totalt	44%

PROGNOSE MÅLTALL (30%)

Regnet ut fra dagens reelle tall				% økning fra 2020 til 2040 med måltall	
Antall elever	2020	2030	2040		
Høvik	696	668	1201	Høvik	418%
Lierbyen	351	476	495	Lierbyen	323%
Tranby	486	554	533	Tranby	229%
Sylling	138	181	174	Sylling	279%
Totalt antall elever	1671	1880	2404	Økning i kommunen totalt	1248%

For å være en attraktiv tilflytningskommune for barnefamilier bør det muligens legges opp til en utvikling av kulturskolens elevtall med utgangspunkt i prognosene over. Det betyr i praksis en utvidelse av kulturskolen i forhold til dagens tall og muligens i forhold til dagens nivå. I prognosen ser man særlig hvordan Fjordbyen kan endre behovet for antallet elevplasser i kulturskolen. Det kan være nyttig å legge opp til langvarige strategier der kulturskolens aktivitet utvides gjennom årlige rammeøkninger. Det finnes ingen telling i Lier kulturskole på andel elever med flerkulturell bakgrunn, men det er en del empiri på dette nasjonalt og her treffer kulturskolen generelt landet over dårlig. Stoppen skole har potensiale til å være et satsningsområde for kommunen i så måte. Som et lokalt mangfoldssenter.

Det er flest jenter i kulturskolen. Per dags dato er det 213 gutter i kulturskolen. Dette har økt noe siden i fjor, men det er altså et stort utviklingspotensiale i å forsøke å nå flere gutter gjennom eksempelvis å satse på kokkekunst, spilldesign, musikkproduksjon, film osv. som nye tilbud i kulturskolen. Målrettede kampanjer rettet mot gutter kan også vurderes. Det skal settes inn et tiltak der gutter kvoterer inn ved inntak til gruppeundervisningen.

8. SATSNINGSOMRÅDER FOR PERIODEN

Det har skjedd mye i Lier kulturskole de siste årene knyttet til arbeid med tjenstedesign og elevrekruttering, organisasjonsutvikling, digitalisering, samskaping og organisasjonskultur. Arbeidet med rutiner, lovoppfølging, utvikling, satsninger og det strategiske arbeidet har tatt form og har vært en satsning i seg selv. Satsningsområder i forrige periode var områder rektor og LMU bestemte eller som kom som følge av Covid19 pandemien, men et omstillingsområde var bestemt politisk. Nemlig omstillingen fra 20 minutters spilletimer til 25 minutter.

Satsningsområder og utviklingsområder kan være to sider av samme sak. I denne planen benyttes begrepet satsning da utviklingsområdene er flere enn de for perioden prioriterte satsningsområdene:

- **Mangfold**
- **Fordypning**
- **Samskaping**
- **Lærende profesjonsfellesskap**
- **Forsknings- og utviklingsarbeid**

Handlingsplan

I kommende periode skal kulturskolens kollegiet sammen utarbeide en handlingsplan, der mål og tiltak som beskrevet i denne planen skal settes inn i malen under:

Satsningsområde	Mål	Strategier	Tiltak

Det skal være kontinuerlig utviklingsperspektiv i virksomheten og evalueringer skal gjøres jevnlig og grundig. Kulturskolen skal være bevisst sine samfunnsoppdrag. Endrings- og utviklingsarbeid skal ha fokus på kompetanseheving, bærekraft og samfunnsøkonomi. Observasjon og refleksjon benyttes som verktøy i prosessarbeid.

Kvalitet skal ivaretas på strukturert vis gjennom å fokusere på oppgavene, utvikling, gode rutiner, tydelighet og et godt arbeidsmiljø for lærere og elever. Kvalitetspolicyen «Stadig bedre» legges til grunn for å bygge kulturen i virksomheten. I samarbeid med hjemmene skal forpliktelser og forventninger fremgå i kulturskolens reglement. Reglementet skal til enhver tid være oppdatert og være tilgjengelig for de foresatte på kommunens hjemmesider. Det er dessuten å finne som vilkår i kulturskolesystemet. Kulturskolesystemet Speedadmin er et godt system laget spesielt for kulturskoledrift og det er viktig for kulturskolen å fortsette å kjøpe denne tjenesteleveransen. Systemet ivaretar GDPR på en god måte og oppdateres jevnlig. Lier kulturskole kommer med tilbakemeldinger og støtter dem i utviklingen av systemet til det beste for drift og bruker.

Kulturskolen skal ta med et positivt menneskesyn i alle samarbeid og sikre god kommunikasjon.

Ledelse i kulturskolen skal utøves med kunnskap, erfaring, mot, innlevelse og intuisjon. Oppdatert kunnskap og kompetanse vektlegges. Det skal legges til rette for at rektor og lærere får muligheten til å ta etter- og videreutdanning, men de må også selv fokusere på egenutvikling.

9. MÅLBARHET

Kvalitet kan være vanskelig å måle, men ofte benyttes indikatorer som et indirekte mål for kvalitet. Kvaliteten i kulturskolen kan f. eks måles gjennom elevens og foresattes opplevde kvalitet slik:

- Brukerundersøkelse
- Antall elever som går videre til høyere utdanninger
- Antallet år en kulturskoleelev gjennomsnittlig går i kulturskolen eller «turnover» om man vil
- Utskiftninger «turnover» i lærerstaben

Kulturskolen gjennomfører brukerundersøkelser blant sine brukere hvert andre år. Undersøkelsen gir viktig informasjon om brukerens opplevelse av bl.a. trivsel, samarbeid med hjem, graden av tilrettelagt undervisning osv. På bakgrunn av resultatene jobber kulturskolen med forbedringer innenfor de områdene det er nødvendig. Brukerundersøkelsene kan suppleres med jevnlig evalueringer og gode rutiner for prosessarbeid knyttet til evalueringer. Kvaliteten kan ikke like lett måles gjennom publikums opplevde kvalitet, men statistikk på antall publikummere kan føres og tilbakemeldinger kan arkiveres. Omdømmebygging og synlighet er en del av kulturskolens strategi.

Kvalitet i kulturskoletilbudet kan dessuten måles i kvantitet. Her benyttes KOSTRA¹⁵, men kulturskolen kan også foreta egne tellinger på antallet samskappingsaktiviteter de deltar i, antallet turnèer på institusjonene eller antallet innbyggere med ulik bakgrunn og funksjonsnivå som mottar kulturskoletilbud på fast basis. Kulturskolen har blant annet et omfattende program med mange arrangementer og arrangementsdeltakelser. Opptellinger viser deltakelse på 30-40 store eller mindre arrangementer. Mange av dem i regi av kulturskolen eller med kulturskolen som samarbeidspartner. Som eksempelvis Lierdagene.

Kulturskolen innberetter hvert år til Grunnskolens Informasjonssystem (GSI)¹⁶ og innebefattes i Norsk kulturindeks (Telemaksforskning). I 2020 plasserte Lier seg som nr. 316 av Norges 356 kommuner i Kulturindeksen. På kulturskole ble Lier samme år rangert som nummer 218.

Dette måles i Kulturindeksen: Kulturtilbud og kulturbruk, årstimer og elever.

Dette måles i GSI: Elever, Årstimer, årsverk, elever per fagområde, kjønnsbalanse lærere og elever, utdanningsnivå på lærerne, antall lærere med PPU, pris, friplassordning eller ikke.

Måлиндikatorer

Satsningsområde	Måлиндikator	Resultatmål
Mangfold	Tilfredshet tjenestemottaker (Brukerundersøkelsen)	5,5 av 6. Resultatet i 2022 var på 5,3 (mot gjennomsnittet i landet som er på 5,1) Svarprosenten må opp.
	Andel elever i grunnskolealder (6-15 år) i kulturskolen (Kostra)	30% mot dagens tall på 14,1% NB! I Lier teller vi elever fra 3-19 år. Derfor «lyver» KOSTRA tallene noe i vårt tilfelle. Det reelle tallet på elever 6-15 år i kulturskolen i dag er på 10%.

¹⁵ KOSTRA = Kommune (også fylkeskommune)–Stat -Rapportering, et nasjonalt informasjonssystem som gir helhetlig styringsinformasjon.

¹⁶ GSI = Norges offisielle oversikt over skoleundervisningen i landet og den viktigste kilden til skoledata. Forvaltes av UDIR og anerkjenner kulturskolen som skoleslag.

	Andel barn i grunnskolealder (6-15 år) på venteliste til plass i kulturskolen (Kostra)	2,5% mot det tallet på 3,8% i 2021 Dette er en indikator med motsigelser fordi: 1) Det hele tiden arbeides for å få opp søker tallet 2) Det er ønskelig å redusere ventelistene ved å tilby plass til alle elevene som søker slik at elevene ikke må stå på venteliste lenge for å få plass på ønsket fag. Det er dessuten viktig at det er noe venteliste i enkelte fag slik at man hele tiden har tilfang av nye elever. Ventelisten bør derfor aldri reduseres til 0 og man bør heller se på andelen elever på venteliste i de mest populære fagene til enhver tid.
	Antallet skoler med desentraliserte tilbud – antallet kulturstasjoner.	Er ikke en måлиндikator i dag, men kan muligens bli det.
	Antall friplasser i kulturskolen (Egen telling og politisk vedtak)	Her er det satt av en sum i en tidligere rammeøkning til formålet som for øyeblikket gir et mål på 25 plasser. De er alle i bruk. Det foreslås å sette en dekning på 5% som mål for neste periode inkl. finansiering.
	Andel gutter i kulturskolen, andel ungdommer, elevbilde i forhold til befolkningssammensetningen og andel nye tilbud.	Er ikke måлиндikatorer, men en del av interne utviklingsarbeid og tildelinger fra tilskuddsordninger.
	Antall elever i faste tilrettelagte tilbud (institusjonstilbudene er ikke telt med her, men Brazz banden er)	Det er kun 14 elever i tilrettelagte aktiviteter i kulturskolen i dag. Skal de økes betraktelig må det politiske vedtak og rammeøkning til. Målet er likevel satt til 17 da Brazz Banden kan ta inn noen flere musikanter forutsatt at de har nok frivillige i korpset.
Fordypning	Antallet fag med fordypningstilbud	Ble målt til 18 elever før Covid19 pandemien og har gått ned til 14 etter pandemien av ulike årsaker. Målet bør være på 20 elever innen 2024 og deretter en økning på 5 elever i året da det kun er 1 faggruppe i dag som har tilbud om fordypning, nemlig musikk. Det skal arbeides med å etablere fordypning i alle faggruppene innen perioden er omme. Altså fra 1 fordypningsprogram til 4. 4 og ikke 5 fordi fordypningsprogrammet i teater og skapende skriving kan kombineres.
	Antallet elever i fordypning	
	Antall elever som går videre til høyere kunstfaglige utdanninger og talentprogram.	Er ikke en del av kommunes resultatmål, men bør måles internt.
Samskaping	Antallet forpliktende samarbeid og antallet samskapingstiltak.	Er en del av resultatmålene for folkehelse.
Lærende profesjonsfellesskap	10-faktor ¹⁷ Mestringsklima og kompetanseheving	Kulturskolen skårer allerede høyt på 10-faktor Målet for neste periode er på 4,8 av 5. Det er 100% svarprosent og slik skal det være også ved neste målinger. Arbeidet med 10-faktor skal ha positiv effekt også på nærværprosent. Nærværprosenten var i 2021 på 97% og målet for nærværprosenten for neste periode settes derfor til 97,5%. Det er effektivt og ressursbesparende med fornøyde medarbeidere og høy nærværprosent.

¹⁷ 10-faktor er et anerkjent digitalt utviklingsverktøy som brukes av både kommunale og private virksomheter. Det er et forskningsbasert verktøy; en medarbeiderundersøkelse, for å måle 10 faktorer som er avgjørende for å oppnå gode resultater.

		Kulturskolen skal være en attraktiv arbeidsplass som tiltrekker seg dyktige medarbeidere.
FOU	Antallet praksissamarbeid og FOU bidrag	Er ikke en del av kommunes resultatmål, men måles internt.

Kulturskolens virksomhetsplan og daglige drift bygger på denne kvalitetsplanen. HP¹⁸ innspill skal leveres med utgangspunkt i ovennevnte satsningsområder, politiske bestillinger og denne planen. Alle innspill forankres i kollegiet og drøftes i LMU. Dette er viktigste kriteriet for kvalitet i virksomheten. Lier kulturråd skal benyttes som viktig ressurs og deling med dem er derfor naturlig.

Grafikken er laget av Norsk Kulturskoleråd, UDIR og Gunhild Sandstad.

Fotoene i planen er tatt av Frøydis Rui-Rahman, Hans-Petter Bjørkli Tryggvason og Erlend Mikael Sæverud. Erlend Mikael Sæverud har også laget denne filmen til kulturskolen:

Bli en del av kulturskolefamilien! - YouTube

¹⁸ Kommunens politiske handlingsprogram.

Litteraturliste:

Sentrale dokument > Norsk kulturskoleråd (kulturskoleradet.no)

Temastrategi for kunst og kultur 2022-2025 (viken.no)

www.udir.no

www.stortinget.no

www.regjeringen.no

www.lovdatab.no

www.bufdir.no

www.unicef.no

www.fn.no

www.snl.no

www.kulturindeksen.no

http://www.kulturellahjarnan.se/

Riekeles, H (2021): *Musikkens verdi - En samfunnsøkonomisk analyse av musikklivet*. Trondheim: NTNU og Vista analyse

Bamford, A. (2008). Wow-faktoren. Oslo: Musikk i Skolen DICE consortium (2010).

DICE-terningen er kastet. Forskningsresultater og anbefalinger for drama og teater i undervisning. Kort versjon. Drama Improves Lisbon Key Competences in Education.

Birkeland, E., Andsnes, S., Kirksæther, B., Espeland M., Myhre, A. S., Duun, A. E., Sørheim, E., Hamre, O., Hegtun, A., Kohn, S (Ekspertgruppe for kunst og kultur i opplæringen – oppnevnt av Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet)

Vinge, John (2014/2021; Norges Musikkhøgskole) Vurdering for læring i musikkfag og i kulturskolen.

Det muliges kunst. Råd til kulturministeren og kunnskapsministeren. Oslo 2014. St. meld. 28 (2015-2016). Fag – Fordypning – Forståelse – En fornyelse av Kunnskapsløftet. Kunnskapsdepartementet.

NOU 2013:4. Kulturutredningen 2014. Kulturdepartementet.

NOU 2014: 7. Elevenes læring i fremtidens skole. Et kunnskapsgrunnlag. Kunnskapsdepartementet.

NOU 2016:14. Mer å hente. Bedre læring for elever med stort læringspotensial.

Kunnskapsdepartementet.

NOU 2015:8. Fremtidens skole. Kunnskapsdepartementet.

Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen og Norsk kulturskoleråd: Kulturskolen – utvikling av de kommunale kulturskolene som gode lokale ressurscenter. Revidert utgave 2010.

B. O. Lagerstrøm, H. Moafi og M. K. Revold: Kompetanseprofil i grunnskolen. Hovedresultater

Se for øvrig de listede internasjonale, nasjonale og kommunale føringer og fotnoter.

Vedlegg - Detaljert oversikt over fag, elever og elevplasser fra kulturskolesystemet Speedadmin.dk

Fag	Aktive elever	Totalt antall elevplasser	Antall elever på venteliste	Kommentarer
Gruppefag				
Animasjon*	5	10	0	Kunstlæreren underviser i animasjon også.
Band	12	15	0	Relativt nytt tilbud
Barnekor	8	12	2	Relativt nytt tilbud. Søkerne på venteliste er for unge for koret.
Barnedans x 2	30	30	6	
Barneteater	14	14	11	
Barne- og Ungdomsteater	15	16	8	
Ungdomsteater	17	16	4	
Dans- og dramalek	12	12	3	
Dansemiks x 2	30	30	4	
Hip hop/street x 3	53	45	0	
Klassisk dans/moderne	8	10	0	
Keramikk	26	30	5	
Skrivelyst	5	10	0	Nytt tilbud 2019 og lagt ned igjen 2023.
Sirkus*	28	30	3	Nytt tilbud 2022
Strykerorkester	14	Plass til alle strykererelever	0	
Visuell kunst	31	30	7	
Voksenkurs*	10	10	3	Voksenkurs betaler fullkostpris for sin plass.
Musikkfordypning	12	24	0	
Fordypning andre fag	0	0	0	
Individuell undervisning				
Baryton/eufonium	5	6	0	Vi deler den ansatte blant annet med Drammen. Det er samme lærer som underviser i alle grovmessing instrumenter.
Cello	6	8	1	2 elever er i fordypningsplass så alle de 8 plassene er dekket inn. Vi deler den ansatte blant annet med Asker. Den ansatte har også ansvaret for strykerorkester og delansvar for instrumentleie.
Brazz banden	9	12	0	Innleid instruktør på honorarkontrakt.
Elbass	2	5	1	Basslæreren underviser gitar og band også. Vi deler denne ansatte også med Ungdomshuset V2.
Fagott og obo	3	3	0	Kjøper undervisning fra Asker, men det koster for mye da de har lengre spilletimer enn oss på dobbelt rørblad.
Fiolin	22	22	2	Den ansatte har også ansvaret for strykerorkester og delansvar or instrumentleie.
Fløyte	12	17	1	Har elever også i fordypning.
Fordypningsaspirant	10	10	0	
Gitar	50	50	11	En elev er i fordypning.
Horn	11	12	0	Vi deler den ansatte blant annet med Oslo.
Kontrabass	0	3	0	
Klarinett	30	30	1	Vi deler den ansatte blant annet med St. Hallvard.
Kontrabass	0	0	0	

Musikkterapi	5	5	3	En av pianolærerne. Vi deler den ansatte med miljøverkstedet på Hennummarka.
Piano	119	116	37	Et par av de ansatte har også fordypningselever og underviser musikkklære og er akkompagnatør.
Sang	32	32	3	Har også fordypningselever.
Saxofon	18	21		Har elever også i fordypning. Vi deler den ansatte blant annet med St. Hallvard.
Slagverk	39	39	8	Det er flere fordypningselever på dette faget. Hos begge lærerne. Vi deler en av de ansatte blant annet med St. Hallvard og begge de ansatte med korps.
Trompet	26	26	2	Har også en talentelev. Vi deler den ansatte blant annet med Asker og korps.
Trombone	6	6	0	Vi deler den ansatte blant annet med Drammen. Det er samme lærer som underviser i alle grovmessing instrumenter.
Tuba	4	6	0	Vi deler den ansatte blant annet med Drammen. Det er samme lærer som underviser i alle grovmessing instrumenter.
Totalt	752	773	117	
Instrumentleie	13			
Dirigenttjeneste	1			

Følgende vedlegg ligger i egne dokument tilknyttet planen i saksmappen.

Vedlegg 1 - Reglementet (gjennomgått en juridisk betenkning av kommuneadvokaten 2021)

